

1929. November 20.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 10
Telefon 9-77.
Helyi telefon (nyo. da) 187
ELŐFIZET. SI RA

Egész évre 1156 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egyhónapra 110 „
KÜLFÖLDI ELOFIZETESI ARAK
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

Az Uj Kelet a
és bánati z
naplójaja.
Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük
meg.
Kéziratokat nem küldünk vissza és
megőrzésükre sem vállalkozunk.

Román-magyar kereskedelmi szerződés

A romániai gazdasági élet konszolidációjának kezdetlegességére nézve mi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy eddig mindössze Lengyelországgal van kereskedelmi szerződésünk. Valószínű, hogy ez a krülmény is erős befolyással van arra a hatalmas gazdasági krízisre, amely a kereskedelemben, valamint a mezőgazdasági és ipari termelésben egyaránt olyan sötétet üli meg ennek az országnak organismusát. Egy agrárországnak, csak úgy, mint egy ipari államnak, szüksége van arra, hogy termelése fölöslegének piacokat biztosítson s főleg e piacok állandóságát biztosítsa. Ennekül egyetlen ország kereskedelmi mérlege sem lehet aktív s főleg magában a termelésben nem alakulhat ki az a biztonság, mely az egyes iparágak virágzását teszi lehetővé.

Még a mai vámrendszer mellett s a nemzeti elzárkózásnak számos kedvezőtlen adottságában is, az egyes országok egymásra vannak utalva. Egyetlen ország sem tud megélni kizárólag ipari termeléséből, illetőleg agrártermeléséből. Egyikben ipari cikkekől van fölösleg, a másikban agrártermékekből. A kereskedelem és a termelés virágzása tehát minden egyes országban attól függ, hogy a legnagyobb kedvezmények mellett, milyen mértékben tudja kicserélni áruit. Ezeknek a kedvezményeknek a biztosítása csak kereskedelmi szerződések útján érhető el, mert hiszen minden ország akkor biztosít a másiknak kedvezményt, ha ennek ellenértékét megkapja a másiktól.

A liberális „prin noi insine” nemcsak a liberális tőke monopóliumát igekeztet biztosítani s ezáltal szabad szákmányt, préda-területet átalkítani az országot, hanem a kereskedelmi szerződések megkötését is elhanyagolta, mert feltette a külföldi import versenyétől a liberális érdekeltségek profitját. Azzal a politikai és gazdasági rezsim-változással egyidejűleg, mely a Maniu-kormány uralomra kerülésének periódusában életbelépett: egyre sürgetőbb szükségessé vált a kereskedelmi szerződések kiépítésének rendszere.

Talán e rendszer-kiépítés szükségességének felismerése tette lehetővé, hogy a Maniu-kormány rászánja magát egy Magyarországgal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyalásainak megkezdésére. Az annyszor hangoztatott román-magyar gazdasági egymásra utaltság reális felismerésének első ténye a most Bukarestben meginduló tárgyalás, mely arra van hivatva, hogy a két ország kölcsönösen biztosítsa egymás számára azokat a legmagasabb kedvezményeket, melyektől mindkét ország iparának és mezőgazdaságának fellendülését várja. Magyarországon eddig is rá volt utalva, különösen a román fára és a román sóra, csak a kedvezőtlen politikai atmoszférának, valamint a rendszertelen román gazdasági politikának volt betudható az, hogy az utóbbi időben Magyarország inkább Csehszlovákia felé orientálódott s a szükségesleteinek beszerzése terén Magyarországon is szenvedett sokat ettől az állapottól, mert hiszen ma már a magyar textilipar, valamint a vasipar és exportképes és így komoly piacot találhatna Romániában. Ennek ellenére Romániában legkevésbé a magyar ipari termelés tudott piachoz jutni, mert olyan hatalmas vámtarifa zárta el az utját, mellyel lehetetlen volt felvennie a versenyt.

Ha a román-magyar kereskedelmi szerződési tárgyalások eredményre vezetnének, — s reméljük, hogy eredményre fognak vezetni — úgy a román állatexport mellett a fa- és sóexport is új lendületet fog nyerni. Ez pedig a krízisbe jutott romániai fatermelés újabb fellendülését jelentené, másrészt pedig Magyarországnak tenné lehetővé, hogy ipari cikkeinek állandó piacot biztosítson Romániában. A megkötendő kereskedelmi szerződéstől azonban nemcsak a mai rettenetes gazdasági krízis enyhülését várhatjuk, hanem annak a súlyos politikai atmoszférának elmulását is, mely a két ország között mindeztideig természetzerűleg alakult ki. Politikum, gazdasági érdekek szoros összefüggésben állanak egymással. A kölcsönös gazdasági megértés és érdekek korszakában enyhülnek a nacionalista ellentétek s a nacionalista ellentétek enyhülése mindig azt jelenti, hogy egy fokkal közelebb jutunk ahhoz a megértéshez, melyet a politikusok annyszor hangoztatnak, de amelyet csak a legkritikább esetben tudnak megvalósítani.

Kisebbségi miniszteri jellege lesz az új közoktatásügyi alminiszternek

Beiktatták hivatalába Moldovan Valér alminiszteri

Bucuresti-Bukarest, november 19. Ma iktatták be a szokásos formások között Moldovan Valért, az egyesített közoktatásügyi és kultuszminiszterium új államtitkárát, Moldovan államtitkár Costachescu közoktatásügyi miniszter mutatta be az egybesereglett tisztviselőknek. Az új alminisztert a tisztviselők nevében Borza államtitkár üdvözölte, akinek szavai után Moldovan rövid beszédben köszönte meg az üdvözlést, rámutatott arra, hogy nem a bürokrácia embere, az életből

jön és az a legfőbb vágya, hogy olyan intézkedéseket fogantossithasson, amelyeket az élet parancsoló szüksége ir elő. Az új államtitkár beiktatásával egyidejűleg megtörténik az egyesített miniszterium átcsoportosítása is. A színházak, operák és mozgószínházak ügyét, tudvalevőleg, áttették a munkaügyi miniszteriumhoz. A muzeumok, konzervatóriumok és egyéb művészeti intézmények organizációs ügyei továbbra is az egyesített közoktatási és kultuszminiszteriumban maradnak meg. A nemzeti vallás kultusz ügyeit Bradisteanu vezérigazgató, a kisebbségi vallások ügyeit pedig továbbra is Paclaseanu vezérigazgató fogja intézni. Moldovan Valér alminiszter kezébe fognak összerakni a kisebbségi oktatás és a kisebbségi kultuszhoz tartozó ügyek magasabb szálai úgy, hogy Moldovan mintegy kisebbségi miniszter lesz a kormánynak.

A prágai diákzavargások átcsaptak az utcára

Kilenc tüntető diákot letartóztattak. A cionista és a szociálista diákok tiltakozásra készülnek

Prága, november 19. Az esti órákban a diákzavargások az utcán folytatódtak. A rendőrség több izben közbelepetni volt kénytelen és a veredőket szétugrasztotta. Kilenc diákot letartóztattak.

A szociálista és cionista diákok tiltakozó gyűlésre készülnek, de ezt a németek meg akarják zavarni. A főiskolák épületei körül rendőri kordont vontak.

A cseh egyetemen és a többi cseh főiskolákon nem voltak zavargások, mert a külföldiek távoltartották magukat az előadásoktól.

Anglia Francia- és Olaszország demarssal próbálják fizetésre kényszeríteni Bulgáriát

Súlyos retorzióval fenyegetik Bulgáriát, arra az esetre, ha nem fizet. A keleti jóvátételi kérdésben Tardieu beavatkozására sem változott a helyzet. A felosztási kulcs megváltoztatásának lehetősége fenyeget

Szofia, nov. 19. Anglia, Franciaország és Olaszország követe tegnap délben külön-külön megjelentek Liapceff bolgár miniszterelnöknel és átnyújtották kormányaik részéről a jóvátételi kérdés rendezése ügyében Bulgáriának szánt demarssukat. A három hatalom felhívja Bulgáriát, hogy fogadja el a jóvátételi kérdés akénti rendezését, hogy 36 éven át évi 12 és félmillió aranyfrankot fizessen,

a három hatalom sem kaphat péntek előtt demarsára választ. London, november 19. A Times a keleti jóvátételekről írott cikkében megállapítja, hogy Tardieu beavatkozása ellenére sem változott semmit a helyzet, sem a bolgár, sem a magyar jóvátételi kérdésben. A lap emiatt valószínűnek tartja, hogy a bizottság e héten tartja utolsó ülését s ezután feloszlik.

nio a felosztási kulcsot, mert Olaszországot ezekből a fizetésekből akarták kielégíteni.

Francia politikai körökben helyesnek tartanak, ha a hatalmak és pedig Anglia, Belgium, Franciaország, Japán, és Olaszország egységes frontot alakítanak ki a keleti államok jóvátételi ügyeiben.

Paris, november 19. A Volonte a második hági konferencia előkészítésével kapcsolatban rámutat arra, hogy a hatalmaknak feltétlenül szükségük van a hági konferencia összehívására előtt arra a bizonyosságra, hogy Bulgária és Magyarország fizetnek.

A lap nem tartja kizártnak, hogy Bulgáriával szemben még lehet eredményt is elérni, de Magyarország makacsul kitart azon álláspontja mellett, hogy jóvátételt nem fizethet.

A demarsra Liapceff miniszterelnök azt a választ adta, hogy ebben a kérdésben a minisztertanács hivatott dönten.

A külügyminiszter és a pénzügyminiszter holnap este érkeznek vissza Párisból, tehát a minisztertanács legközelebbi ülését csak pénteken tarthatják meg és így

Brüsszel, november 19. Jaspár miniszterelnök érintkezésbe lépett az érdekelt kormányokkal a második hági konferencia összehívásának időpontja meghatározása végett.

Paris, november 19. A francia fővárosban lévő bolgár sajtóiroda tévesnek minősíti a párisi lapoknak azt a híret, hogy a bolgár delegáció a keleti jóvátételi bizottságban olyan ellenjavaslatot terjesztett volna elő, amely a bolgár népet 36 éven át évi 12 millió aranyfrank fizetésére kötelezné.

SELEGT MOZGÓ

Mai kezdettel mutatja be a szezon legnagyobb sikerű filmjét:

Cigányprimás

Kálmán hasonnevű közismert operettje, főszerepben a közönség kedvence:

VEREBES ERNŐ

A filmet Horváth Pali közismert primás és bandája kísérik. Rendes helyrak! Monopol Slágerfilm

Az amerikai prohibíciós rendőrök ezer szeszcsempeszt öltek meg egy év alatt

London, november 19. Az amerikai szesztilalom-ellenes szövetség közöltetett adatai szerint amerikai prohibíciós rendőrök tavaly mintegy ezer embert öltek meg szeszcsempeszt-elhárító szolgálatban. A kormány statisztikája csak kétszázhatvan esetet ismer be s ezért a szövetség hamis adatok közlésével vádolja a hivatalos statisztikai intézetet.

ember 19
Eladott mennyiség, Schubert: Suite: Andante, Embassy: Erud, thowen: Pro.
hangverseny. 22
erseuy. 22.55
ber 20.
hang. 1. Doni-
Marie: La Cin-
gókiaszczy, 4
aust, 6 Ponchiel-
: A Rajna kin-
a a Walhallaba,
Ve di: Otello,
Lucia — sextet
Rigaudon, 12
i:Aida, 14 Puc-
züműgő kórus,
eséi — Barcarola
Marie, 17 Brown
— Waltz, 18.
Fucik: Álomkép
blues, 21 Fucik:
Mayorosz—Szö-
apuba vásárnap,
e Cerq: Iz Izzy
Delj harangzó,
nek hangversenye
lzés, időjárás- és
k, élelmiszerek,
az országos cser-
radványi Kálmán
je: „Csik Gyur-
Pontos időjelzés,
O Kertsák Jenő
királyi Operaház
hangversenye 1.
: Az arlési lány
r szimfonia Op.
ás, 7.25 Rádió
királyi Operaház
Palestrina: Te-
: Otello — sze-
in — aratók kara
a „Hamlet“-ből
6), 5 Magyar nép-
ann meséi — Bar-
k csillag — Bör-
r. zongoraestje, 1
a Op. II. No. 3
Éma variációkkal
) Este a széke-
Schubert—Doh-
kb, 10.15 Pon-
s, hírek. Majd
karának hangver-
vorák Antal „Re-
e.
rseny. Bach, De-
enakar
10.30 Brahms :
Mozart és Paccini
20. Lilliecorn
gs, Stauss művei-
rseiből szavalat.
a gramatonon.
Berlinből.
hangv
ava. Pozsony.
t a prágai másort
0 Verdi „Dalsraff“
zene.
reeny
v. vagy hangver-
zene, Massenet :
ria, Delibes: Lak-
harpentier: Luiza
himnusz, 22.15
sel,
sör közv,
5 Gramafon, 20.30
sták hangversenye,
kov, Zandonai mű-
regi hangszereken.

ek !!!
R 14.

Az Uj Kelet konferenciái ankétja

Az erdélyi cionista szervezet problémái

Irta: Ben Eleázár

Alábbi cikket az erdélyi Hitachdút-párt egyik vezető tagja írta és ebben általánosságban pártja felfogását juttatja kifejezésre.

Az erdélyi cionista szervezet életében már hosszabb idő óta bizonyos stagnáció jelei mutatkoznak, amelyek konferenciákon és nagytiszviselő bizottsági üléseken állandóan megbeszélés tárgyát képezik, anélkül, hogy a bajok forrását komolyan keresnék és azok orvoslására törekednének. Az elmúlt hetekben a temesvári Uj Kor hasábjain polémia indult meg, a szerkesztőség megállapítása szerint azzal a céllal, hogy cionistáknak módjuk legyen ezekről a kérdésekről kifejezni véleményüket és megjelölni azokat az utakat, amelyek a szervezetet mai szituációjából kivezetik. Eddig ezekhez a kérdésekhez, mint a polémia megindító dr. Weiszbürg Chaim és dr. Jordán Viktor szóltak hozzá. Sajnos ezeknek a bevezető cikkeknek nem akadt olyan visszhangja, aminőt ez a probléma megérdemel.

A kezdet hibái.

Kétségtelen tény és mindenki előtt, aki a viszonyokat ismeri, tudott dolog, hogy az erdélyi cionista szervezet működése nem kielégítő és fejlődése nem haladt olyan irányban és mértékben, ahogyan az elvárható lett volna. Azok a megállapítások azonban, amelyeket különösen dr. Weiszbürg Chaim cikkekben tesz, nagy mértékben túlzottak. Azoknak a hibáknak és hiányoknak a forrásait, amelyeket a mostani és a legutóbbi évek vezetőségeinek bűnéül akarnak felróni, már a Szövetség megalakulásánál és annak első lépéseinél kell keresnünk. Az akkor elkövetett hibák, az erdélyi zsidók általános helyzetének leromlásával és a praktikus Palesztina-munka mind erősebb előrenyomulásával fokozottabban mutatkoztak és az anyagi eszközök hiánya miatt a szervezet teljesítőképessége állandóan csökkent. Azonban, ha objektívek akarunk lenni, nem mondhatjuk azt, hogy a Szervezet nem produkált semmit és az erdélyi cionizmus tízéves munka után a csőd szélén áll.

Temesvár, vagy Kolozsvár?

Nem célunk a mostani vezetőség és központ védelmezése, vagy érdemeinek felsorolása, ezért nem is akarunk annak a kérdésnek a taglásába bocsájtani, hogy mit tett és mit mulasztott el ez a vezetőség. Foglalkozni akarunk azonban azzal a kérdéssel, amely most az erdélyi cionizmus legfőbb problémája látszik lenni és ez: Kolozsváron maradjon-e központ, vagy Temesvár vegye át a vezetést? Mindkét cikkirő a Szervezet megújodásának egyik nélkülözhetetlen feltételül a központnak Temesvárra való áthelyezését jelöli meg. Ezt az orvosságot mi nemcsak rossznak, de a Szövetség életére súlyosan károsnak tartjuk. Téves az a tétel, hogy Kolozsváron nem volna megfelelő cionista garnitúra az ügyek vezetésére. Nem a garnitúra hiánya volt az oka annak, hogy nem tudtunk megfelelő vezetőséget a Szervezet élére állítani, hanem azok a körülmények, amelyek számunk vezetőcionistát arra készítettek, hogy a vezetéstől félreálljon. Meg vagyunk róla győződve, hogy sehol az országban olyan kipróbált, rátermett munka és áldozatkész garnitúrát nem találhatunk, mint Kolozsváron. Bár nem vonjuk kétségbe, hogy Temesvárt számos képzett és lelkes elvbarátunk van, akik a Szervezet vezetőségében helyet foglalhatnak, ennél a kérdésnél nem lehetnek csak a személyi szempontok a döntőek. Nagyon csodálkozunk dr. Weiszbürg megállapításán, hogy az erdélyi cionista mozgalom szempontjából Kolozsvár mint centrum nem igényelhet vezetőszerepet. Ezzel szemben mi azt valljuk, hogy Kolozsvár ezen országos geográfiai, politikai és kulturális középpontja. A zsidó tömegek eloszlása tekintetében is előnyösebb a meg-

középpontosság szempontjából Kolozsvár, mint Temesvár. Egy egész sereg döntő érvelés lehetne mellett felsorakoztatni, hogy szervezeti és cionista érdekek egyaránt Kolozsvárt predesztinálják a Szervezet központjának. Ha nem akarjuk az erdélyi cionizmust vicinális mozgalommá degradálni és a Szervezetet egy vidéki egyesület nivójára leszállítani, a központnak Kolozsvárról való áthelyezésétől komolyan nem beszélhetünk.

Belpolitika, pénzügy és személyi kérdések.

Az a kérdés, hogy a Szervezet működése minden belpolitikai tevékenységtől mentes legyen állandó vitatott problémája Szövetségünknek. Az élet döntötte el ezt a kérdést és az arra kényszeríti a Szervezetet, hogy ma, amikor nincs Erdélyben a zsidóságnak olyan szervezete, amely a mi népünké, politikai, gazdasági és kulturális érdekeinkért sikra szállhat, a politikát se hagyja el. Természetes, hogy e tekintetben is mielőbb egy célszerű munkamegosztást kell a Szervezet vezetőségében megvalósítani.

Dr. Jordán Viktor az Uj Kor ezévi 29. számában írott cikkében az erdélyi cionista szervezetnek három alapvető problémáját a belpolitikai, pénzügyi és személyi kérdésekben látja. A belpolitikát ő teljesen el akarja választani a szervezettől. Erről már szólunk. Nagy részletességgel igyekszik dr. Jordán kimutatni, hogy a szervezet működését főleg az Alapoknak, mint külön intézményeknek való kifejlődése gátolja és az ebből folyó helytelen szervezeti berendezkedés és pénzügyi gazdálkodás okozza azt, hogy amíg az Alapok fejlődnek, a szervezet elcsúszul. Nem vonjuk kétségbe, hogy Jordán dr. a legnagyobb szeretettel és jóhiszeműséggel foglalkozott ezekkel a kérdésekkel, azonban azok a konklúziók, amelyeket cikkében levon, teljesen hamisak. Már fennebb említettük, hogy a cionista szervezet stagnálása és az Alapok munkájának előretörése természetesen következménye a Palesztina-munka erősödésének.

A szervezet és az Alapok viszonya.

Az a számbeli összeállítás (és azok a következtetések), amelyben dr. Jordán egy kalap alá fogja szervezet és Alapok bevételeit és kiadásait, szerintünk játék a számokkal és bár jóhiszemű, de megtévesztő mindenkire, aki nem ismeri közelebbről ezen intézmények strukturáját és munkáját. Jordán dr. azt ajánlja, mint leghatásosabb gyógyszert a szervezet regenerálására, hogy meg kell szüntetni az Alapok önállóságát és mint reszortokat, be kell őket olvasztani a szervezetbe. Ezen az anakronizmuson minden cionistának csodálkozni kell. Ma, amikor egy kibővített Jewish Agency-nk van, amely a cionista kongresszus határozata alapján a Keren Hajjeszodot, ezen cionista és nem cionistákból álló intézmény pénzügyi szervül deklaráta, komoly formában egy javaslat íkszik előttünk, hogy Erdélyben az alkotmány ellenére a Keren Hajjeszod a cionista szervezet egyik szekciója legyen, sőt a Keren Hajjeszod pénzeiből fedeztessék a szervezet budget-je. Hasonló eljárást ajánl természetesen cikkirő a Keren Kajemetre. A személyi kérdésre is van receptje Jordán dr.-nak és itt is látszólag tetszetős az indokolás. A szervezet és az Alapok fölösszáma, nagy fizetést élvező tisztviselével rendelkeznek, akiknek rivalizálása nemcsak megnehezíti a célszerű munkát, hanem az egyes intézmények különállásából folyóan kontrarrirozzák és lehetetlenné teszik az egészséges fejlődést.

Technikai problémák.

Nagyon messzire vezetne, ha részletes cáfolásba fognánk ezeknek a tételnek és azért csak néhány megállapításra szorítkozunk. Az az adminisztratív

technikai reform, amelyet Jordán dr. ajánl, indokolatlan és keresztülvihető. A fejlődés mai stádiumában úgy a cionista szervezet, mint a két Alap olyan nagy kiterjedésű és állandóan fokozódó munkával bír, hogy az ajánlott egybeolvasztás és leépítés mind három intézmény csődjét vonná maga után. Lehetőtlenség és keresztülvihető a személyi kérdéseknek az ajánlott módon való megoldása. A központi főtitkár, aki mindhárom intézmény irányító feje és az azok érdekében kifejtendő propaganda vezetője és megtestesítője lenne, a Fregoli szerepét kellene, hogy játssza. Megjelenik a főtitkár egy városban ma, mint a cionista szervezet főtitkára, helyicsoportot szervez, cionistákat verbuál, hónap a nemcionistákhoz látogat el és mint a semleges Keren Hajjeszod propagálója, kér tőlük anyagi támogatást Palesztina felépítésére, hogy holnapután a perselyűritést és a Keren Kajemeth dolgait intézze. Azt hiszem, ezt nem kell bővebben fejtegetni. Tagadjuk azt, hogy a Jordán dr. által ajánlott leépítés és újjáépítés megtakarítást jelentene. Ellenkezőleg egy rosszabb adminisztrációt szülne, tetemezebb, nagyobb kiadásokkal, mint ami-

nők ma terhelik intézményeinket.

Szükség van reformokra.

Nem vonjuk kétségbe, hogy reformokra szükség van és helyes az, hogy minden intézmény időnként vizsgálja meg szervezetét és ha szükséges, eszközöljön javításokat. Nekünk is az a véleményünk, hogy a túlhajtott decentralizáció veszedelmessé válhatik. De komolyan azt állítani „veszélyes ponton áll most az erdélyi cionista szervezet kis hajója, amelyet elnyeléssel fenyegetnek a fejükre nőtt irodák szeparatistikus hullámai” enyhén szólva, költői túlzás.

A konferenciától már csak néhány hét választ el. S mint a bevezetőben mondtuk, itt az ideje, hogy a szervezet problémáival Erdély cionistái komolyan foglalkozzanak. De ép' a szervezet és intézményeink érdekében, szükségesnek tartjuk, hogy minden cionista, aki felelősséget érez munkánkkal szemben, már most vizsgálja meg az előtte álló problémákat. Ne a tetszetős és látszólag helyes jelszavak irányítását határoztassa, hanem vizsgálja meg lelkiismeretesen azokat a kérdéseket, amelyekben döntenie kell.

Lindberghet súlyos repülő-szerencsétlenség érte

Állítólag a vállperece tört el a világhírű pilótának

Páris, nov. 19. A Chicago Tribune newyorki tudósítója jelenti, hogy Englewoodban Lindberghet repülőbaleset érte. Az eset részleteit szigorúan titkolják. Keszélyorvosi a saját munkatársainak mindössze annyit árultak el, hogy Lindbergh a vállán sebesült meg súlyosan.

Newyork, nov. 19. A Newyork Herald közlése szerint Lindbergh rokonai köré-

ben sem tudnak közelebbi részletet az ezredes repülő-balesetéről. Nem tudják sem lezuhanása helyét és azt sem, hogyan került a New Jersey állambeli Englewood szanatóriumba.

Későbbi jelentések arról számolnak be, hogy Lindbergh vállperectörést szenvedett, de sebesülése nem életveszélyes.

Titkos iratokat találtak a moszkvai tudományos akadémián

Az iratok elrejtése miatt eljárás indult az akadémia titkára ellen

Moszkva, november 19. Az orosz tudományos akadémián megtartott házkutatás során nagyszámú okmányokat találtak, amelyeket az akadémia titokban megőrzött, anélkül, hogy a szovjetkormány tudomása lett volna ezeknek az iratoknak a létezéséről. A cári titkos rendőrségnek, az ochranának, a kadettpárt és a szocialforradalmi párt központi bizottságának okmányain kívül az iratok között van II. Miklós cár lemondási okmányának eredeti példánya, valamint az a nyilatkozat, amelyben Alexandrovics Mihály nagyherceg, az utolsó cár fivére lemondott minden trónigényről.

A Kremlhez közelálló körökben hang-

sulyozzák, hogy ezeknek az okmányoknak nagyrésze rendkívüli fontossággal bír és a bolsevikiek, valamint fehérek közötti polgárháború alatt nagy jelentőségű lett volna ezeknek az iratoknak ismerete és nyilvánosságra hozása. Ezért a szovjetkormány eljárást indított Oldenburg professzor, az akadémia titkára ellen, aki köteles lett volna a szovjetkormánnyal közölni ezeknek az iratoknak a megtalálását és a professzort azonnal felfüggesztették állásától. Érdekes, hogy Oldenburg tanárt eddig a legkiválóbb tudósok egyikeként tartották azok között, akik a szovjethoz csatlakoztak.

Stresemann családja anyagi gondokkal küzd

A volt német külügyminiszter két fia jogi pályára készül

Berlin, nov. 19. A nemrég elhunyt Stresemann külügyminiszter családjának a sorsa élénken foglalkoztatja a német közvéleményt, miután köztudomású, hogy Stresemann nem hagyott hátra vagyont és családja máris komoly anyagi gondokkal küzd. A család a fennálló szabályok értelmében még egy negyed évig maradhat abban a lakásban, amely a külügyminiszter hivatalos lakása volt, akkor azonban át kell adni a lakást utódának. Stresemannak volt ugyan egy privát lakása is, amelyet azonban takarékosági okokból bérbeadtak és így Stresemann özvegye, aki továbbra is Berlinben marad, most egy szerény és olcsó lakást keres.

Stresemann hatévi külügyminisztersége alatt nem gyűjtött vagyont, sőt reprezentációs kiadásai az utolsó fillérig felémésztették fizetését is. Özvegye egyelőre három hónapig teljes fizetést kap és azután fogják csak megállapítani nyugdíjjogosultságát, ugyhogy egyelőre még bizonytalan, hogy mennyi lesz a jövedelme.

A volt külügyminiszter idősebb fia, dr. Wolfgang Stresemann a berlini törvényes joggyakorló, utolsó vizsgálójáig és végleges kinevezéséig azonban még két év van hátra.

Érdekes, hogy apja állandóan arra törekedett, hogy a fiatal Stresemann ne részesüljön hivatalában különleges elbánásban és így Stresemann Wolfgangnak, aki tehetséges muzikus, nem volt ideje zenei tanulmányainak folytatására. Pedig szak-körökben dr. Stresemann Wolfgangot nagyon tehetséges muzikusnak tartják és első szerzeményének egy szimfoniának, amelyet a berlini sajtószerződés egyik téáján mutattak be, annak idején komoly sikere volt.

Stresemann második fia, Stresemann Joachim a berlini egyetem jogi fakultásának hallgatója és másfél év múlva teszi le utolsó vizsgáját, úgyhogy a két fia még nem támogathatja anyagilag anyját.

Egy zsidó l... első aus

Melbourneből nash altábornok alatt az ausztrál noka volt, az kává nevezték katonatiszt, a tábornoki ran nash, akit „a neveznek, öné 1867-ben születtani műgye oklevelet. Ez hadsereg szolgál rangig vitte fe

Az angol hadalanszor ford győzelmek alk legszebb völgy kivül érdekes, magas tisztseg nista egyike, s szervezet disze lött ő vezette lezajlott tiltak tinal eseménye beszédében kij a zsidó nép n fel fogja építe

Közel kétn... N

Newyork, n tisztikai hivata év végén 1 m Newyorkban. A három-négy év száma meg f Ugyancsak a b a newyorki allandó javulás száma, amelyk segélyére szoru ben van. A zsi zetőjének, dr. rint, 1928 sze Allamok terüle zsidó élt.

Emlék szenvedél

Az ayamonte réssel fordult a zérigazgatóság városának azok az első európa Jerez lelepleze Rodrigo de Jer akik legelőször tin gyönyöreire első európai szegyon is érthet város-atyáinak ták, hogy Span hányzója" jogg zérigazgatóságát emléktábla költ

A történelem Jerez egyike volt hajónak, akik l indultak el az an térében Rodrigo hánykészetet ho krónika szerint, legelőször látta füstkarikákat, az bujt bele a férje annyira megijedt torhoz szaladt és Torquemada vé lását, Rodrigo há nepélyes ceremo meg és mire a s kvizició karmai Európában elterje

Ayamonte vá lékét nagy tisz nevezett el n pénzbe. Az eml sulyos megterhe monte büdzséje hogy a költsége pol igazgatóságá valóban inkább egész Európa el sának emlékétl díszes emléktábl

STA GYÁRI RAKTÁR LEP

november 20

ményeinket.

van reformokra. be, hogy refor- helyes az, hogy nként vizsgálja a szükséges, esz. Nekünk is az a tulhajtott decen- sé válhatik. De veszelvényes ponton ionista szervezet nyelvéssel fenye- irodák szepara- yhen szólva, köl-

ár csak néhány t a bevezetőben je, hogy a szer- dely cionistái ko- De ép' a szerve- érdekében, szük- minden cionista, munkánkkal szem- ja meg az előtte a tetszetős és ak irányítsák el- vizsgálja meg a kérdéseket, a- til.

épülő- te

ak bebbi részletet az öi. Nem tudják es azt sem, hogyan állambeli Engle- ról számolnak be, rectorést szene- életveszélyes.

noszkvai

tkára ellen

k az okmányok- ni fontossággal bir- ni fehérek közötti jelentőségű lett- nak ismerete és Ezért a szovjet- Oldenburg pro- tkára ellen, aki szovjetkormánnyal- oknak a megtalá- onnal felfüggesz- , hogy Oldenburg bb tudóság egy- zött, akik a szov-

nyagi

észüil

ter idősebb fia, an a berlini tör- utolsó vizsgálói- azonban még két

landóan arra töre- stresemann ne ré- ilónleges elbáná- Wolfgangnak, aki a volt ideje zenei- ára. Pedig szak- nára Wolfgangot kusnak tartják és y szimfoniának, szövegség egyik k idején komoly

fia, Stresemann em jovi fakultása- m jöv mulva teszi- hogy a két fia nyagilag anyját.

Egy zsidó lett az angol hadsereg első ausztráliai tábornoka

Melbourneból jelentik: Sir John Monash altábornagyot, aki a világháború alatt az ausztráliai hadsereg főparancsnoka volt, az angol hadsereg tábornokává nevezték ki. Ő az első ausztráliai katonatiszt, aki az angol hadseregben tábornoki rangot ért el. Sir John Monash, akit „a legnagyobb ausztrálinak” neveznek, önértetés és vallásos zsidó. 1867-ben született Melbourneban és az ottani műegyetemen nyert gépészmérnöki oklevelet. Ezután lépett az ausztráliai hadsereg szolgálatába, ahol a legmagasabb rangig vitte fel.

Az angol harctéri jelentésekben számtalanszor fordult elő a neve nagyobb győzelmek alkalmával. Ausztrália egyik legszebb völgye az ő nevét viseli. Rendkívül érdekes, hogy Sir John Monash e magas tisztség ellenére is a legjobb cionista egyike, sőt az ausztráliai cionista szervezet díszeltnéke. Néhány héttel ezelőtt ő vezette a melbournei Town Hallban lezajlott tiltakozó tömeggyűlést a palesztinai eseményekkel kapcsolatban és záróbeszédében kijelentette, hogy Palesztinát a zsidó nép minden nehézség ellenére is fel fogja építeni.

Közel kétmillió zsidó lakosa van Newyorknak

Newyork, nov. 19. Newyork város statisztikai hivatalának jelentése szerint 1928. év végén 1 millió 835 ezer zsidó lakott Newyorkban. A hivatal becslése szerint három-négy éven belül a zsidó lakosság száma meg fogja haladni a kétmilliót. Ugyancsak a hivatal állapítja meg, hogy a newyorki zsidó lakosság helyzete állandó javulást mutat és azon családok száma, amelyek jótékonyági intézmények segélyére szorulnak, állandóan csökkenőben van. A zsidó statisztikai intézet vezetőjének, dr. Lilienfeldnek közlése szerint, 1928 szeptemberében az Egyesült-Államok területén 4 millió 228 ezer 029 zsidó élt.

Emléktábla az első szenvedélyes dohányosnak

Az ayamontei városi tanács azzal a kérelemmel fordult a spanyol monopolárknak vezérigazgatóságához, hogy térítse meg a városnak azokat a költségeket, melyeket az első európai dohányzó, Rodrigo de Jerez leleplezett emléktáblájára költött. Rodrigo de Jerez egyike volt azoknak, akik legelőször ismerkedtek meg a nikotin gyönyöreivel és állítólag ő volt az első európai szenvedélyes dohányzó. Nagyon is érthető tehát Ayamonte bölcös városatyáinak logikája, akik úgy gondolták, hogy Spanyolország eme „nagy dohányzója” joggal elvárhatja a spanyol vezérigazgatóságától, hogy tiszteletére emelt emléktábla költségeit megtérítse.

A történelem azt meséli, hogy Rodrigo de Jerez egyike volt azon három ayamonti bátor hajónak, akik Kolombusz Kristóffal együtt indultak el az amerikai felfedező útra. Visszatérésben Rodrigo meglehetősen mennyiségű dohánykészletet hozott magával Európába. A krónika szerint, amikor Dejezerné öngyűlöletével látta meg a férje orrából kijövő füstkarikákat, azt hitte, hogy maga a sátán bujt bele a férje testébe. A szegény asszony annyira megijedt, hogy azonnal a főinkvizitorhoz szaladt és ott férjét denuncialta. Maga Torquemada vette kezébe az ügy kivizsgálását, Rodrigo házat a rossz szellemektől ünnepléses ceremóniák keretében tisztították meg és mire a szerencsétlen Rodrigo az inkvizíció karmái közül kikerült, már egész Európában elterjedt a dohányzás szenvedélye.

Ayamonte városa Rodrigo de Jerez emléket nagy tiszteletben tartotta. Utócat nevezett el nevééről. Ez nem került pénzbe. Az emléktábla felállítása ellenben súlyos megterhelést jelentett volna Ayamonte büdzséjében és így történt meg, hogy a költségek megtérítéséért a monopol igazgatóságához fordultak, amelynek valóban inkább szolgálja érdekeit az, hogy egész Európa első szenvedélyes dohányosának emléket Spanyolországban egy díszes emléktábla őrizi.

STANIOL
gyári
raktár
LEPAGE Cluj-Kolozsvár
kérjen ajánlatot

Tavasszal hozzákezdenek a bukaresti Duna-kikötő és a Bukaresi-brassói villanyvasut kiépítéséhez

București-Bukarest, november 19. A kormány gazdasági bizottsága tegnap este nagyjelentőségű ülést tartott. Az ülésen, amelyen Mihalache, Madgearu, Raducanu és Pan Halipa miniszterek, valamint Gafencu államtitkár vettek részt, elősorban a bukaresti Duna-csatorna ügyét vitatták meg. Raducanu miniszter beszámolt azokról a nagyjelentőségű tárgyalásokról, amelyeket erre vonatkozólag az angol pénz-

ügyi csoporttal folytatott le. A Britis Foreign Corporation egyik elnöke és mérnökei Bukarestben tartózkodnak, hogy a helyszínen tanulmányozzák a Duna-csatorna megépítésének lehetőségeit és Leonida mérnök érdekes tervének realizálási módját.

Az angol mérnökök egyidejűleg beható tanulmányokat végeznek a helyszínen a Brassó-Bukaresti vasuti vonal villamosi-

tásának előkészületein, valamint Bukarest villanyellátásának teljes reorganizálása irányában. A gazdasági bizottság elhatározta, hogy a munkálatokat, amelyek mintegy három és félmilliárd lejt igényelnek, még a tavasz folyamán megkezdik és így két-három éven keresztül több ezer munkást és igen sok mérnököt fognak tudni munkával ellátni.

Állami exportiroda felállításával akar segíteni a kormány a gabonaexporton

Cluj-Kolozsvár, november 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben foglalkozott az Uj Kelet a nemzetközi gabonapiac súlyos krízisével. Az amerikai gabona elárasztotta a világpacokat és a kevésbé racionalizált mezőgazdasági termelésre berendezett államok kénytelenek voltak csődöt mondani. A mezőgazdasági termelésre berendezett országokat, így tehát Romániát is, a nemzetközi gabonapiacnak e válsága igen súlyosan érinti. Galacban a romániai gabonaexport lebonyolítására hivatott dunai kikötőben, a gabonatörszén az utóbbi időben különösen nagy áresések mutatkoztak. A különben is lanyha kereslet az intenzív kínálattal szemben pár nap óta abnormálisan alább-

hagyott. A kereskedők csak nagy veszteség árán tudnak készletükön tudni. Ennek az újabb áresésnek az okaira vonatkozólag igen érdekes nyilatkozatot adott Várogovici az „Argus” hasábjain.

— A belföldi buzapiac válságának — mondotta — több oka van. Egyrészt a termelő olcsó hitel híján 18—30 százalékos kénytelen fizetni, holott a mai körülmények között 8 százalékos kamatot sem bír el a mezőgazdasági termelés. A szállítási nehézségek következtében a megkötött szerződéseket az exportörök nem tudják a kikötött időre teljesíteni a kikötőkben ezek a szállítási anomáliák a buzakészlet felhalmozódását és ezzel az árak esését vonják maguk után. A

CFR mérlegei nincsenek eléggé verifikálva.

A dokkokban emiatt állandó differenciák vannak, Megdrágitja még a belföldi buza árát az ezer lejes kiviteli taxa is, amelyet a kikötőnél vagononkint szednek. A többi államok ezzel szemben a mezőgazdasági termelés felállítására prémiumot osztanak ki az export alá kerülő buza után. Ezt a példát okvetlenül követni kellene nekünk is, Komoly javaslatok hangzottak el épen ennek alapján, hogy a kiviteli taxák helyett inkább 15—17 banis fogyasztási adót rójanak ki a kenyérré. A külkereskedelem szabályozására különben rövidesen egy nemzeti kiviteli iroda alakul, a melyben az összes nevesebb közgazdasági faktorok részt fognak venni.

Budapestig meghosszabítják az erdélyi Rapid vonatot

Az Orient Express járatai naponta fognak közlekedni

Cluj-Kolozsvár, november 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Varsóban az elmúlt héten nemzetközi vasúti konferencia volt, amely a nemzetközi vasútközlekedésben tapasztalt menetrendi és kényelmi kifogásokat volt hivatva orvosolni. Ezen a vasúti konferencián, mint a Kelet felé irányuló személyközlekedés egyik legfontosabb faktora Románia is képviseltette magát. A romániai utazóközönség szempontjából ezen a konferencián különösképpen sok orvosolni valót terjesztettek be és az a jelentés, amelyet pár nappal ezelőtt terjesztett be Románia delegátusa a CFR. bukaresti vezérigazgatóságának, azt az impressziót kelti, hogy Románia erről a konferenciáról ezuttal reális eredményekkel távozott.

A jelentés szerint többek között felvetődött az a terv is, hogy Bukarest és Budapest között egy kizárólagosan Pullmann kocsiálló Rapid vonatot helyezzenek forgalomba. Ez a terv azonban hosszas tanácskozások után egyelőre nem valósulhatott meg. A Bukarest—Budapest közötti tizenhét órai ut utyanis ferasztó a Pullmann kocsi utasainak a menetsebességek olyan mértékben való felfokozása pedig, hogy ez a tizenhét órai ut tizenkettőre redukálódjék a magyarországi és romániai sinek korlátozott teherbíróképessége miatt nem volt megvalósítható.

Elhatározták azonban ezzel szemben azt, hogy a jelenlegi „Erdély” rapidhoz első és másodosztályú direktvagonokat is csatolnak a Bukarest—Kolozsvár—Budapest—Bécs—Zürich—Páris valamint Bukarest—Kolozsvár—Budapest—Prága—Drezda és Berlin közötti távolságokban. Ez a vonat reggel nyolc óra tíz perkor indul Bukarestből és egész Párisig, illetőleg Berlinig megy. Kolozsvár és Nagyvárad számára különösen nagy jelentőséggel esz ezen terv keresztülvitelének.

Februárban újabb konferenciát tartanak Bolognában, amelyen megtárgyalják azt a tervet is, hogy a Bécs—Cannes közötti hálókocsijáratot Bukarestig meghosszabbítsák. Magyarország delegátusa ezzel kapcsolatban kijelentette a varsói konferencián, hogy a magyar hatóságok

részéről ennek a tervnek keresztülvitele semmi akadályba sem ütközik. A bolognai konferencián fogják elhatározni azt is, hogy az Orient-Expressz, amely tud-

valevőleg most csak háromszor hetenként és csak első osztályú kocsikkal közlekedik, másodosztályú vagonokkal felszerelve naponta közlekedjék.

A düsseldorfi rendőrség az éjszakai tánclokálokban kifüggesztette a tömeggyilkos áldozatainak fényképeit

Felhívásban a rendőrség a közönséghez fordul, hogy segítsen kézrekeríteni a gyilkost

Düsseldorf, november 19. A rendőrség az összes tánclokálokban kifüggesztette a tömeggyilkos áldozatainak fényképeit s felhívásokat intézett a közönséghez, melyben kéri, jelentkezzenek azok, akik az áldozatokat haláluk előtti napokon társaságban látták s adjanak kiséreikről személyleírást. A felhívásnak már

eddig is sikere van. Számos tanu jelentkezett s több személyleírás nagyon egyező s emögött szinte bizonyossággal az elvetemedett gonosztevő sejthető. A rendőrségen remélik, hogy ezen az uton eredményt fognak felmutathatni és Düsseldorf rémét leleplezik és ártalmatlanná teszik.

Ha Pilsudsky törvénytelenül feloszlatná a lengyel parlamentet, a szociálista képviselők külföldre vonulnak s ott üléseznek tovább

Varsó, november 19. A szociáldemokraták sajtóorgánumban Liebermann szociáldemokrata képviselő rámutat arra, hogy a Seim feloszlatása törvénytelen lenne abban az esetben, ha a köztársasági elnök a feloszlató kéziratot egyidejűleg meg nem határozná az új választások kiírásának időpontját. Az alkotmányt védő szociáldemokrata párt és a vele ebben az álláspontban megegyező többi pártok ilyen törvénytelen ség esetén abban az irányban fognak kifejteti agitációt, hogy a Seim a feloszlátás ellenére továbbra is maradjon együtt. Ha ezt a kormányzat a belföldön lehetetlenné tenné, a szociáldemokratapárt törvényhozó tagjai készek arra is, hogy külföldön, minden valószi-

nőség szerint Danzigban vegyék fel a harcot a lengyel alkotmányosság visszaállításáért.

Az alkotmányreform ügyében egyébként a miniszterelnök ma előadást tart és vázolja a kormány álláspontját.

Keveset,
de értékeset a háborus irodalomból
Renn: A háboru — — — — — 204
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — 223
Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Henderson beismerte, hogy a szovjet Angliával szemben nem vállalt propagandabeszűntetési kötelezettséget

Chamberlain és a konzervatívok élesen támadják a munkáskormányt. Kétezer német parasztot tartóztatják le Moszkvában

A keletkínai fronton megindult az oroszok általános offenzívája

London, nov. 19. Az alsóházban Chamberlain volt külügyminiszter szövegét a szovjetsajtó cikkeit, amelyek szerint a szovjetkormány Angliával szemben semminő kötelezettséget nem vállalt a harmadik internacionálé propagandájának beszüntetése tárgyában. Chamberlain rámutatott arra, hogy a szovjet láthatólag másképpen magyarázza a megállapodást, mint az angol kormány s ezért helyes lenne a kérdést végképen tisztázni.

Groff konzervatív képviselő élesen támadta Hendersont, mire a külügyminiszter kénytelen volt bejelenteni, hogy a szovjetkormány ezideig még tényleg nem vállalt Angliával szemben propagandabeszűntetési kötelezettséget.

A konzervatívpart körében erre lármát támadt s azzal vádolták meg a kormányt és Hendersont, hogy a törvényhozó testületet bolonddát tette és félrevezette.

Páris, november 19. Rígán át jelentik Moszkvából, hogy a szovjet kormány 2000 német paraszt ellen, akik Szibériából jöttek Moszkvába megélhetést keresni, letartóztatási parancsot adott ki. Az orosz fővárosban összesen már mintegy 12 és félezer szibériai német paraszt gyűlt össze, akiknek egy része Kanadába akar kivándorolni, de legtöbbjüknek nincsenek meg a kivándorláshoz szükséges anyagi eszközei. Azokat, akik vonakodnak visszatérni szibériai lakóhelyeikre, a szovjetkormány intézkedésére lefoglalták, bevagonirozták s utba indították európai Oroszországnak az északi Jeges-tenger mellékén elterülő vidékére.

London, november 19. A lapokhoz érkezett mukdeni jelentés szerint a keletkínai határvonal nyugati részén tíz órai tűzérési pergőtűt után megindult az orosz általános offenzíva. Hatalmas gyalogsági tömegek szakadatlan sorokban hőmpölyögtek előre, a kínai hadállások elen s

az orosz hadsereg tömegei kétszáz kilométer szélességű frontszakaszon már mindenütt kínai területen állanak.

A gyalogságot ez előnyomulásban bombavető repülőgépek is elősegítik. A délkeleti irányú előnyomulás során a repülőg

állandóan bombázzák a kínaiak által lefoglalt keletkínai vasút vonalát, hogy a kínai utánpótlást lehetetlenné tegyék.

A bombák özönével árasztották el a chailari vasútállomást, amelyet sikerült is teljesen romhalmazzá változtatni. Chailar közelében egy bányatelep is romokban hever. A vasútvonal mentén lévő állomá-

soknak Charbinnal és Mukdennel telefon és táviró összeköttetések a bombázások hatására legtöbb helyütt teljesen megszakadtak. Az Amur-szakaszon még nem indult meg az orosz haderő támadása, de itt is legalább negyvenezer felkészült orosz katona várja az előnyomulási parancsot.

Elhangzott az ítélet a Rombach-utcai gyilkossági bűnperben

Tizenöt, tizenhárom és három évi fegyházra ítélték a vádlottakat

Budapest, nov. 19. Váradi-Brenner tanácselnök büntetőtanácsa folytatta a Rombach-utcai gyilkossági per főtagyalását. Ma az utolsó szó jogán a vádlottak jutottak szóhoz. Mindannyian ártatlanságukat hangoztatták s azt állították, hogy Wambach Katalin, a per koronatanúja gyűlöletből tett terhelő tanuvallomást. Ezután a büntetőtanács ítélethozatalra vonult vissza. Az ítélet bűnösöknek mondja ki Wallenstein Ödönt és Tóth Lajost

rablás bűntettében s ezért előbbi 15 év fegyházra, utóbbit 13 évi szigorított dologházra s bűnszegédi minőségben Wallenstein Manót három évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ítélet kihirdetésekor Tóth Lajos vádlott anyját ki kellett a tárgyaló teremből vezetni, mert ajúldozott, jajveszékelt, majd szitkokat szórt a koronatanú felé. Az ítéletet az ügyész, valamint a vádlottak megfélebbítették.

Nyolcvan százalékos egyezséget ajánlott fel a Banca Franco-Romana hitelezőinek

București-Bukarest, november 19. A Banca Romana tudvalevőleg haladékosan kapott hitelezőitől, hogy ügyeit rendezhesse. Ez a haladékos ma jött le, amely alkalomból a bank igazgatósága 80 százalékos kényszer egyezséget ajánlatot tett a hitelezőknek és betéteseknek. Az ilfovi törvényszék december 15-ig adott haladékosan a banknak arra, hogy hite-

zőivel megegyezhessen. Ugyanakkor a bank hitelezői értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy komoly garanciákat kérnek a banktól a felajánlott kvóta biztosítására. Holnap a bukaresti nagybankok értekezletet tartanak, hogy a Banca Franco Romana szanálásának lehetőségeit megvitassák.

Vádirat a kolozsvári autóbuszok garázdálkodása ellen

A „Chemarea” érdekes cikké az autóbusz mizériákról, amelyekkel semmit sem törődnek a hivatalos közegek

Cluj-Kolozsvár, november 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nem egy ízben tettük szóvá az „Uj Kelet” hasábjain azokat a tarthatatlan állapotokat, amelyek a kolozsvári autóbuszoknál uralkodnak. A kolozsvári sajtó ugyszólván nap-nap után a legenergikusabb hangon követeli a féktelenül garázdálkodó autóbuszok szigorú megrendszabályozását, érthetetlen módon azonban ezek a panaszok, amelyekre legelső sorban Kolozsvár helyi közigazgatási hatóságai volnának hivatva felügyelni, eredménytelenül hangoztak eddig el a sajtó reklamáit, de ettől eltekintve minden maradt a régiben. Ma már valóságos életveszélyessé vált az autóbuszközlekedés és erős idegekkel kell bírjon az az ember, aki idegizgalom nélkül tud egy-egy autóbusz turát lebonyolítani.

A kolozsvári „Chemarea”, amely a nemzeti parasztpárt ifjúságának orgánuma igen érdekes cikkben foglalkozik ezekkel a türethetetlen állapotokkal és husz pontban összefoglalva a kolozsvári közforgalom hiányosságaiából levont tapasztalatokból valóságos vádiratot ír a közönség érdekeivel és kényelmével mit sem törődő autóbustársaságok ellen. Ime — kivonatossan — a Chemarea cikke.

Ahogy egy kolozsvári autóbusz kinéz

A kolozsvári autóbuszok külsőleg siralmas képet nyújtanak. Az autóbustársaságok rozoga, kopott, behorpadt karosszériájú, alig használható kocsiakat helyeznek forgalomba. Kétségtelen, hogy amig

ezek az autóbuszok garázsban állnak, senkinek semmi kifogása nem lehet, hogy tulajdonosuk milyen állapotban tartja őket. Mihelyt azonban közszolgálatba helyezik azokat, ezeknek az esztétikai szempontoknak az érvényesítését feltétlenül indokolt. Az autóbusz személyzete udvariatlan, valóságos provokáló lép fel a közönséggel szemben, nem is szólva arról, hogy az embernek valósággal megcsúszna néha a szíve, ha egy-egy kalauznót meg szemlél. Agyon dolgozott kezek, rendetlen ruházat, a cipőkből kikandikálnak a rongyok, az emberi nyomorúság szobrárt lehetne egy-egy autóbusz-kaloznóról megfaragni. Az autóbustársaság igazán nem érezne meg, ha alkalmazottait valamivel rendezesebb uniformisba öltöztetné.

Ami szabad a sofförnek

A közforgalmi szabályzat figyelemreméltó óvintézkedéseket léptetett életbe az autóbuszoknál. Ilyen például a dohányzás eltiltása. Nagyon helyes. A kérdés azonban csak az, hogy miért szabad éppen az autóbusz sofförjének ezen a nagyon kívánatos intézkedésen túltennie magát. Igaz, az embernek jogában van megreklamálni az esetleges hatalmi tulajdonosokat és kilengéseket. A szegény utas keresi ilyenkor az autóbusz számát, azonban az autóbusz belsejében ez sehol sem található.

Általában az autóbuszok belső beosztása és felszerelése a lehető legrövidebb s az ember igazán nem láthatja biztosítva sem testének, sem ruházatának épségét.

ha egyszer elhatározza magát arra, hogy egy ilyen közforgalmi szörnyűsülettet igénybe vegyen. Magasugrónak kell az embernek lennie, hogy egy ilyen letört lépcsőjű autóbusról leszállhasson. Istenem, hogy a gyorsajtásról ne is beszéljünk. Az ember ereiben megfagy a vér, amikor a legkritikusabb helyeken egy-egy korlátozott sofför teljes menetsebességre állítja be rozoga járművét. Az ablakok reszketnek, az emberben három napra visszamenőleg felkavarog a táplálék. Az emberek egymásba fogózkodnak, ha akarod, ha nem akarod, türelni kell a szomszédod görcsös öléését. Majd a sofför hirtelen stoppol és ti megkönnyebbült arccal buktok egymás keblére. Mindennapi idillikus életképek ezek autóbuszunk történetében.

Zsákba macska

Ha az ember néha vette magának azt a fáradságot és megáll, hogy egy pár percra a Fötér egyik sarkán a közlekedés hű öréke mozgó kéztornamutatványait megfigyelje, egész érdekes dolgokra jön rá. Jön például egy autóbusz a Wesselenyi Miklós-utónak Fötér felé eső sarkán. A közlekedési rendőr megadja az irányt a Monostor felé. Igen ám, csak hogy az autóbusz a Honvéd utca felé tart. Pár pillanat múlva a közlekedési rendőr már irhatja is fel az utcai karambolban összeütközött két autó számát. Legalább egy betűvel illenék megjelölni minden autóbusz irányát. Ilyen formában igazán csak zsákba macska-játék a közlekedési rendőr szerepe. Nyáron aztán ezekhez az anomáliákhoz újabb kifogásolni valók járulnak. A strandon és a sporttelepen ezer és ezer ember fordul meg naponta. Az autóbustársaságok azonban elfeledkeztek alkalmi járatokat beállítani. A külvárosok autóbuzson ugyszólván megközelíthetetlenek.

Kolozsvárnak a legdrágább az autóbuzsa

Mindennek tetejébe azonban büszkén mondhatjuk el magunkról, hogy Kolozsvárnak van a legdrágább autóbuzsa. Egy kis összehasonlítás nem fog ártani: Bécsben a legdrágább autóbuzsjegy 24 garas, tehát hat lej, Prágában 12 korona, tehát megint csak hat lej, Londonban az ember tíz kilométeres távlatot tehet meg 7-8 lejért. Rómában az autóbuzsjegy ára 10 lej. Newyorkban 30 kilométeres távlatot 8 lejért tesz meg egy autóbuzs. Ezzel szemben nálunk Kolozsváron a mai szakaszos rendszer mellett a Fötértől a Magyar Sainházig terjedő egész csekély távolság autóbuzson öt lejbe kerül. A postától a városházáig 7 lej kell fizetni és általában a szakaszok beosztása olyan, hogy az ember lehetőleg minél többet fizessen. Ez az egyedüli szempont, amely az autóbustársaságokat vezeti. Ez az egyedüli oka annak, hogy a nagyon praktikus átszállójegyeket egyszerűen beszüntették.

A várakozás órái

Külföldön reggel hattól nyolc óráig a rendes tarifának csak 50 százalékát kell lefizetni. Egy igazán csekély kedvezmény ama munkások számára, akik reggel hat órákor már kénytelenek megindulni munkahelyük felé, hogy nyolc órákor a munkát felvehesse. Nálunk ezzel szemben a rendes autóbuzs közlekedés reggel hét órákor kezdődik. Ha még azt a túrelmi játékot is felfogjuk említeni, amelyekben nap-nap után van része az autóbuzs igénybevevő közönségnek, úgy az a kép, amelyet a tarthatatlan kolozsvári közlekedési viszonyokról megrajzoltunk, talán hozzávetőlegesen teljes lesz. A közlekedési szabályok alfáját képezi az, hogy a forgalom szabályozása a végállomásnál történjék. Nálunk ezzel szemben az utas negyed órákat várhat a Fötéren, amíg a legközelebbi autóbuzs megérkezik s addig nincs az a hatalom, amellyel egy soffört arra lehetne rábírní, hogy állomásait hamarabb hagyja el.

Komoly panaszok ezek, de talán a legkomolyabb kérdés az, hogy tényleg nincs ebben a városban senki sem, akiket ezek a panaszok érdekeljenek?...

Hirdessen az Uj Keletben

Zsidótárgy regények, elbeszélések

(Uj sorozat I.)

Maurois: D sraeli (272 lej h.)	136	Lei
Komor András: Fischmann et Co.	190	"
Benoit: A táncosnő	136	"
Dr. Patai: Zsidó költők antológiája (két kötetben)	408	"
Schalom Asch: Fiatalok	40	"
Dr. Flesch Armin: A zsidó	102	"
Ujvári: Tulsó parton	80	"
Heine: Sabbat herceg (diszkiad.)	60	"
Magyar Zsidó Könyvtár gyűjteménye diszkötésben. Tartalmazza: Perc, Révész Béla, Dr. Patai (Szemelvények az új héber költészetből), Sárányi, Dr. Blau, Feleki, Hajdu Miklós, Dr. Bernstein könyvecskéit)	240	"
Kis József: Legendák a nagyapáról	40	"
Herzl Tivadar: Ósujdon	140	"
Bettauer: Nagyváros zsidók nélkül	136	"
Hatvany Lajos: Urak és emberek I—II (442 lej h.)	237	"
Dosztojevszkij: Zsidókérdés	7	"
Sass Irén: Énekek Éneke	102	"
Biró Lajos: Bazini zsidók	66	"
Kaphatók az UJ KELET könyvosztáiyában.		

Ruhákat szintelenít, fest, tisztít 24 óra alatt

Czink, Cluj

Egyre kö

Jeruzsálem, parlamenti viz két hete folytatában és a vilhány, valóban felszínre. Az egmelyben bevill Legfőbb Muzu amelyben köz hogy pénteken sénék napján) ruzsálemben a és ezért mind telessége Jeru teni. Kétségtelen a levél a főm kormány ügyv lószinű feltevés vét. Az arab dokumentum s előre tudta események módon elő

A másik s amely napvilág lista", amelyet és amely a vé élükön a főm kommunista ne sebb nyomozás arab vezető fé élénk összekött az a kommunis ták neve ezért listára". Néhán vai Komintern jelentette, hogy kötetéssei az a azonban a he után megszaki ferencia igen hozott. Majdne hogy a Komint lői alkalmas p ték az összeköt nacionalistákka ben a leleplez mány, amely tu ták és Moszkv „fekete listát” terben gyanus hagyta az esen lésükig jutni.

A pá szem

A kihallgatás ban domborítjá ségét és nyil z Egész Palesztin döbbenést váltot a tegnapi tárgy Agronszkij nevi gatott ki a par ság. Agronszkij palesztinai tudó szomorú esemén mes felkérte A tinaí tudósítóján sáideje alatt lá lesztinai tudósi lesztinai kormány tilag intervenciál bizza meg a tu mert nevezte dó. A Times az lembe a paleszt sát és azóta, mi diül Agronszkij gyobb lapját pá kal.

Az uja

A vizsgáló bizo P. E. Cuigley ren ki, aki a zavargás és Hebron rendőrsé Cuigley mindene nyekről számolt b cionista executive teket olvas fel a napilapok ama sz vetlenül a zavarg és amelyekből bes hogy az arab felk

Egyre világosabban derül ki a palesztinai kormány bűnössége és antiszemita magafartása

Az angol parlamenti vizsgálóbizottság tovább folytatja a kihallgatásokat

Jeruzsálem, november 19. Az angol parlamenti vizsgáló bizottság immár két hete folytatja tárgyalásait Palesztinában és a vizsgálat már eddig is néhány, valóban szenzációs adatot hozott felszínre. Az egyik dokumentum, amely melyben bevilágít az eseményekbe, a Legfőbb Muzulmán Tanács egy levele, amelyben közli a hebroni arabokkal, hogy pénteken, (a zavargások kitörésének napján) összetűzések lesznek Jeruzsálemben a zsidók és arabok között, és ezért minden jó muzulmán kötelessége Jeruzsálembé jönni és segíteni. Kétségtelen beigazolást nyert, hogy az előre megjelölt zsidók, bár a kormány ügyvédje csak mint egy valószínű feltevést említette a főmúlti nevét. Az arab hivatalos körök tehát e dokumentum szerint nemcsak hogy előre tudtak a készülő véres eseményekről, de azokat aktív módon elő is készítették.

A „fekete lista”

A másik szenzációs dokumentum, amely napvilágra került, az a „fekete lista”, amelyet a kormány készített el az arab vezető arab nacionalisták, akik a főmúltival, és néhány zsidó kommunista nevét tartalmazza. Tüzetesebb nyomozás után kiderült, hogy az arab vezető férfiak és Moszkva között élelkes összeköttetés állott fenn és hogy az a kommunista és arab nacionalisták neve ezért került a közös „fekete listára”. Néhány héttel ezelőtt a moszkvai Komintern palesztinai képviselője kijelentette, hogy valóban voltak összeköttetései az arab exekutívval, ezeket azonban a hetedik arab kongresszus után megszakították, mert ez a konferencia igen mérsékelt határozatokat hozott. Majdnem bizonyosra vehető, hogy a Komintern palesztinai képviselői alkalmas pillanatban ismét felvetnék az összeköttetést a szélsőséges arab nacionalistákkal. A legszenzációsabb ebben a leleplezésben az, hogy a kormány, amely tudott az arab nacionalisták és Moszkva összeköttetéséről, sőt „fekete listát” is készített az e tekintetben gyanús elemekről, nyugodtan hagyta az eseményeket tragikus kifejlesztésükig jutni.

A palesztinai kormány: antiszemita.

A kihallgatások általában egyre jobban domborítják ki a kormány bűnösségét és nyílt zsidóellenes tendenciáját. Egész Palesztinában a legmélyebb megdöbbenést váltotta ki az a jelenet, amely a tegnapi tárgyaláson zajlott le. Egy Agronszkij nevű jónévű újságíró hallgatott ki a parlamenti vizsgáló bizottság. Agronszkij a Zsidó Távirati Iroda palesztinai tudósítója. Néhány héttel a szomorú események előtt a londoni Times felkérte Agronszkijt, hogy palesztinai tudósítójának két hónapos szabadságideje alatt lássa el a Timest palesztinai tudósításokkal. Amikor a palesztinai kormány erről értesült, táviratilag interveniált a Timesnél, hogy ne bizza meg a tudósítással Agronszkijt, mert nevezett újságíró — zsidó. A Times azonban nem vette figyelembe a palesztinai kormány tiltakozását és azóta, mind a mai napig, egyeduralkodó Agronszkij látja el Anglia legnagyobb lapját palesztinai tudósításokkal.

Az újabb kihallgatások

A vizsgáló bizottság november 14-én P. E. Cuigley rendőrspektort hallgatta ki, aki a zavargások idején Jaffa, Telaviv és Hebron rendőrségének parancsnoka volt. Cuigley mindenképp a jaffai eseményekről számolt be. Viscount Erleigh, a cionista executive egyik ügyvédje, részletesen olvas fel a Haarez és Davar című lapokat ama számaiból, amelyek közltek a zavargások előtt jelentek meg és amelyekből beszédes módon derül ki, hogy az arab felkelés gondosan elő volt

készítve és hogy mindenki várta a zavargások kitörését. Arab agitátorok álhíreket terjesztettek zsidó ortvámadásokról arabok ellen. Jaffában különösen Hamdi Husszeini támogatta ezeket a híreszteléseket.

A két Husszeini

Cuigley rendőrspektora kijelentette, hogy Hamdi Husszeini az antiimperialista liga palesztinai képviselője és az arab kommunista kis csoportjának vezére. A főmúltival csak névrokonságban van. Ez a Hamdi Husszeini minden alkalmat megragadott arra, hogy a vallási türelmetlenség palástja alatt zavargásokat szitson az országban. Husszeini, akinek ugyszólván hivatásához tartozik a tüntetések rendezése, júliusban résztvett a frankfurti antiimperialista kongresszuson és Frankfurtból való visszatérése óta fáradhatatlanul dolgozott azon, hogy zavargásokat szitson és különösen a muzulmán ünnepeken fejtsék ki élénk tevékenységét.

Cuigley szerint, a mérsékelt arabok megkísérelték, hogy az arab fiatalokat visszatartsák az erőszakoskodásoktól, de a moszlim ifjak szövetsége, amelynek tagjai között kommunisták is vannak, teljesen Hamdi Husszeini hatása alatt állott és az ő utasításait követte. Azok az utasítások azonban, amelyek egész Palesztina arab-ságát tüntetésekre szólították fel, nem Hamdi Husszeinitől, hanem a „Szentfal” védelmére alakult arab bizottságtól származtak, amelynek élén Muzal Kazim pasa, az arab executive elnöke és a főmúlti állanak. Muzal Kazim pasa személyesen ügyelt fel a nyomában azoknak az arab rópiratoknak az elkészítésénél, amelyek arra szólították fel a jaffai arabokat, hogy augusztus 28-án a mecsetben gyülekezzenek. A rendőrség ebben a felhívásban a készülő komoly nyugtalanságok jelét látta. Jaffának a zsidók és arabok által közösen lakott városrészt, amely Jaffa és Telaviv között fekszik, úgy a zsidók, mint az arabok kiűrtették.

Hogyan esett el Benjamin Goldberg

Cuigley további vallomása során elbeszélte, hogy neki semmi tudomása sem volt arról, hogy Luddban az arabok tiltakozó gyűlést tartottak és hogy emiatt Petach Tikva zsidó lakossága veszélyeztetve érezte magát. Azt sem tudta, hogy a Petach Tikva arab munkásai közvetlenül a zavargások előtt elhagyták a kolóniát, miután előzőleg béreik kifizetését követelték. Jaffának könnyen izguló lakossága van és a rendőrség legfőbb feladatának azt tekintette, hogy a jaffai arabokat megakadályozza a Telavivba való benyomulásban.

— Az arabok főtámadása — mondotta Cuigley — augusztus 25-én történt. Ezen a napon történt az is, hogy a telavivi zsidók egy csoportja, Benjamin Goldberg vezetésével, Mikve Jiszraelbe indult, hogy ottan két zsidó családot, akik veszályban voltak, megmentsen. Ez az akció — Cuigley szerint, felesleges volt, mert egy páncélos autó már előzőleg utasítást kapott, hogy ezeket a zsidókat megmentse. Goldbergert figyelmeztették, hogy ne induljon el a veszélyes expedícióra, de ő nem hallgatott a tanácsra és ő, valamint csoportja, akik nem ismerték az utat, eltévedtek és egy arab faluba jutottak. Az arabok azonnal tüzelnél kezdtek a csoportra, amely alkalommal Goldberg és három társa azonnal meghalt, ötön pedig súlyosan megsebesültek. Később abban a házban, amelyből a lövéseket állítólag leadták, egy arab családot meggyilkolva találtak.

Cuigley a továbbiakban kijelentette, nem emlékszik arra, hogy a Davar című újság augusztus 21-én már pozitív adatokat közölt a készülő hebroni zavargásokról. Amikor pénteken értesült egy hebroni jesivabocher meggyilkolásáról, azonnal utasította Cafferata hebroni rendőrfőnököt, hogy az összes rendőrsapatokat készenlétebe helyezze és Gazából is erősítéseket küldött Hebronba. Közvetlenül ezután Cafferata

megnyugtató jelentést küldött a hebroni helyzetről. Ennek ellenére is bekövetkeztek a szomorú események.

Viscount Erleigh kérdést intéz Cuigleyhez, tud-e róla, hogy Jaffában Riggs rendőrtiszt által, hogy a Telaviv felé nyomuló arab tömegre tüzelnél kezdett, megakadályozta az arabok benyomulását Telavivba. Cuigley elismeri ezt a tényt, sőt kijelenti, hogy Riggs rendőrtiszt mellett mindössze négy felfegyverzett rendőr volt. Maga Riggs komoly életveszedelembe forgott és a tömegből sűrűn hangzottak fel a kiáltások: „öljétek meg Riggst”.

Fel voltak-e fegyverezve a zsidók?

Stocker ügyvéd, az arabok jogi képviselője, azt kérde Cuigleytől, van-e tudomása róla, hogy a zsidók fegyverekkel és kizigránatokkal voltak felfegyverezve?

Cuigley: Egy Jaffa és Telaviv határán fekvő zsidó házban négy puskát és két revolvért foglaltunk le, ezenkívül nem találtunk más fegyvereket zsidóknál. A zsidók sohasem voltak felfegyverezve, még a zsidó rendőrök sem. Az araboknál is lefoglaltunk egy fegyvert és négy revolvért.

Stocker: Van-e tudomása a Haganahról, a zsidó önvédelmi szervezetről?

Cuigley: Nem tudok semmi pontosat a Haganahról, de úgy hiszem, hogy ez egy része az általános munkásszervezetnek. Sohasem hallottam, hogy a Haganahban lázító beszédeket tartottak volna.

Egy arab hamisítás.

A tárgyalás ezen pillanatában egy rendkívül érdekes és jellemző intermezó történt. Moghanan effendi, az arab végrehajtó-bizottság titkára, átnyújtott Stockernek egy héberül írt könyvecskét, amely állítólag a Haganah tevékenységéről szól és fényképfelvételeket tartalmaz a Haganah katonai parádéiról. A tárgyaló teremben általános megdöbbenés. Cuigley rendőrspektora a képeket nézve kijelenti, hogy ezek bizony úgy néznek ki, mint a katonák.

Ebben a pillanatban Agronszkij, a Zsidó Távirati Iroda jelenlévő tudósítója, odasug valamit Sir Boyd Merrimannak, a cionista szervezet ügy-

Értesítés.

A Kolozsvári Zsidó Közkórház-egyesület sorsjátékintézősége arravaló tekintettel, hogy a játékgendély késedelmes aprobálása miatt a húzás időpontjáig nem sikerült a megfelelő sorsjegymennyiséget eladni, engedélyt kért arra, hogy november 20-án egy részlethuzást tarthasson, amely alkalommal a nyereményeknek kb. fele került volna kisorsolásra, míg a másik fele május 20-án került volna húzásra.

A kolozsvári megyei prefektúra mellett működő sorsjegybizottság 2120/929. számú határozatával azonban úgy döntött, hogy a sorsjegyvásárlók fokozottabb védelmét szolgálja az azzal, ha a részlethuzás helyett az összes nyeremények kisorsolásának időpontját 1930 május 20-ra állapítja meg.

E határozat alapján alulírott sorsjátékintézőség közli a n. é. sorsjegyvásárló közönséggel, hogy a Kolozsvári Zsidó Közkórház-egyesület sorsjátékának összes nyereményei, 2,700,000 leí készpénzösszegben 1930 május 20-án fognak a törvényes formák között kisorsoltni.

Cluj, 1929. november 18.

A Kolozsvári Zsidó Közkórház-egyesület Sorsjátékintézősége.

védjenek, mire Merriman bejelenti, hogy a szóbanforgó könyv és a fényképfelvételek az ukrainai zsidó önvédelmi szervezetről szólnak, amely szervezet tíz évvel ezelőtt alakult a pogromok leküzdésére. Merriman rámutatott arra, hogy az arab exekutive milyen átlátszó és hazug fogásokkal akar hangulatot teremteni a zsidók ellen.

Merriman bejelentésére megvizsgálták az arabok által előterjesztett „bizonyítékot” és kiderült, hogy az csakugyan a tíz év előtti ukrainai zsidó önvédelmi szervezetről szól. Stocker ügyvéd szégyenkezve kérte vissza az elnök asztaláról a könyvecskét.

Stocker ezután azt igyekszik bebizonyítani, hogy az augusztus 25-iki arab tiltakozó gyűlés alkalmával a jaffai zsidók provokáló magatartást tanúsítottak. Cuigley kijelenti, hogy a szóbanforgó tüntetésnél csak egész kevés zsidó volt jelen és azok nem tettek egyebet, csupán bosszankodtak.

Sir Boyd Merriman felolvassa ezután a brit Trumpeldor alapszabályait, amelyből kiderül, hogy ennek az egyesületnek jelenleg kétszázötven tagja van és célja a zsidó ifjuság fizikai, etikai és kulturális nevelése. Az arabok a brit Trumpeldor egy felvonulását szintén a zavargások egyik előidéző okának akarják feltüntetni.

Az angol kormány lényegesen felemeli a munkanélküli segélyt

London, nov. 19. Megírta az Uj Kelet, hogy Thomas angol munkáügyi miniszter munkanélküli törvényt tervez. A kormány ma közli a törvénytervezet szövegét. A munkanélküli férfiak felesleges munkanélküli segélye hetenként 7—9 schillingre emelkedik. Hasonlóképpen emelkedik ama munkanélküli férfiak és nők segélye 7-ről 9 schillingre, akik a huszonegy évet még nem töltötték be. Az új törvénytervezet szerint a munkanélküli segélyt a 15 évet betöltött munkások is meg-

kapják. Együttal pedig törvényt hoznak az iskolaköteles korra vonatkozólag is. Angliában mindenki, kivétel nélkül, tizenöt éves koráig tartozik iskolát látogatni. A munkáspárt baloldali szárnya a törvényjavaslattal nincsen megelégedve. Mindenekelőtt követeli a család fölött rendelkező munkások segélyének felemelését. Snowden pénzügyminiszter azonban erősen ellenzi ezt, minthogy nincs reá költségvetési fedezet.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Herzl Tivadar

halálának 25 éves évfordulójára jelent meg.

80 író és tudós írása. Zeitgenossen über HERZL

A tartalomról: Ein Besuch Herzls in London. Herzl und der Dreyfusprozess. Vom Charakter Herzls. Herzl und die bildende Kunst. Herzl und Zangwill. Von Herzls Werk. Herzls prophetischer Blick. Herzl der nichtjüdische Politiker. (Wie er war.) (Wie Theodor Herzl starb.) Am Grabe Theodor Herzls. stb. Számos ismeretlen Herzl kép és levél. Ára füzve 293, egész vászonkötésben 393 Lei

Theodor Herzl

Ein Gedächtnisbuch zum 25. Todestage (Heransgeben von der Executive der Zion Organisation.) — Számos cikk Herzlről és szemelvények Herzl írásaiból. Ára 90 Lei

Kaphatók:

az „UJ KELET” könyvostályában

Keletben

Cluj

URANIA-MOZGÓ
Csütörtöki kezdettel mutatja be
IVAN MOSJOUKINE
egyik legjobban sikerült filmjét:
Sergej barát
egy orosz tiszt tragédiája.
Monopol Thaliafilm.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Schwarzbart naplója** mai számból anyagtorlódás miatt kimaradt. A nagy érdekességű írást holnapi számbunkban közöljük. Ezzel a közleménnyel befejeződik a történeti fontosságú autobiográfia.

— **A minisztertanács instrukciókat** adott a költségvetés elkészítésére. Bukarestből jelentik: Tegnap este minisztertanács volt, amelyen a költségvetés technikai munkálatait vitatták meg. Valamennyi miniszter utasítást kapott a tárcája költségvetésének elkészítésére.

— **A béke egy új szimbóluma.** Párisból jelentik: Ma Cherbourgban vízre bocsátották a francia haditengerészet új buvárnaszádját, a Surcouf-t, amely a világ jelenleg legnagyobb tengeralattjárója 3250 tonnátartalommal.

— **Három millió rendkívüli hitel** a kolozsvári katedrális felépítésére. Bukarestből jelentik: A kultuszminisztérium három millió lejes rendkívüli hitelt nyújtott az évek óta épülő kolozsvári görögkeleti katedrális befejezési munkálataira. Remélhető, hogy az ez újabb szubvenció segítségével most már sikerülni fog befejezni a katedrális építést.

— **Tífuszjárvány Magyarországon.** Budapestről jelentik: Szabolcsmegyében több községben járványszerűen fellépett a tífusz. 57 községben 376 esetet jelentettek be a hatóságoknak. A betegség járványszerű terjedése annál aggasztóbb, mert már az elmúlt hónapban 18 községben 34 halálos áldozatot követelt a tífusz.

— **Ideiglenesen szabadlábra helyezték a Gazette du Franc botrányperének főhősét.** Párisból jelentik: Tegnap este százötven ezer frank óvadék ellenében ideiglenesen szabadlábra helyezték Anquetilt, a Roumeur volt főszerkesztőjét, aki a Gazette du Franc botrányperének egyik fővádlottja. Az óvadékösszeget Anquetil rokonai és barátai adták össze.

* **A „Tellus”-órágyár, mint értesülünk, a barcelonai nemzetközi kiállításon a Grand Prix díjat nyerte el.** A kiállításon, több elsősorú készítmény között, kiállította annak az órának a mását is, amelyet I. Mihály Románia királya visel.

— **Fegyelmi eljárás indult a Sklarek-botrányban érdekelt tisztviselők ellen.** Berlinből jelentik: A Sklarek-botrány ügyében 14 városi tisztviselő ellen folyik a fegyelmi vizsgálat, köztük 9 a vizsgálat tartama alatt nem jár be hivatalába.

— **Dr. Otto Abeles Szamosujváron.** Dr. Otto Abeles bécsi író, a Morgenzeitung volt szerkesztője, aki jelenleg a Keren Hájjeszod kuratorium meghívására az Erdélyben működő delegációt vezeti, szerdán este 9 óra körül Szamosujváron a Talmud-Tóra nagyteremben előadást fog tartani „A zsidó nép sorsdöntő órái” címen. Dr. Abeles fogadtatására nagyban készül a Szamosujvári zsidóság. A kiváló író és előadó látogatása nagyjelentőségű esemény lesz az ottani zsidóság életében.

— **Az Uj Kelet szatmári fiókszerkesztősége és fiókiadóhivatala** mai naptól visszaköltözött régi helyiségébe. (Piaja Bratianu, Deák-tér 7 szám, Gólyaáruház-udvar, telefon 11.) Kérjük ottani m. t. ügyfeleinket, hogy lapunk érdekkörébe vágó mindennemű szellemi és adminisztratív természetű ügygel: tudósítási anyaggal, hirdetéssel, előfizetéssel, valamint ezek díjainak befizetésével ezentúl ide sziveskedjenek fordulni.

Kellemes borotválkozás és penge megtakarítás csakis a NIVEA-CREME

használat után érhető el. Dörzsölje be arcát — szappanozás előtt — alaposan Nivea-krémmel. On csodálkozni fog, hogy azután a kés mily könnyedséggel szalad és minden legcsekélyebb fájdalom nélkül és anélkül, hogy a borotva a bőrt izgatná, történik az eddig oly kellemetlen borotválkozás. Csakis a Nivea-Creme tartalmazza a bőrvédő euczerit és ebben rejlik kitűnő hatása. Minták díjtalanul! A Nivea-Creme behatol a bőrbe és nem hagy fényt maga után. Mindenütt kapható.

Dobozok Lei 10.-, 16.-, 24.-, 72.-. Tubusok tiszta ónból Lei 30.- és 45.-
Emil Ziegler, Braşov-Brassó, Vasut-ucca 43

Csak rendkívüli segély és nem költségvetési tételként kapnak szubvenciót a zsidó diákintézmények

Bucureşti-Bukarest, november 19. Ma délelőtt dr. Fischer József és Graur képviselő, Niemerower szenátor, Benvenisti, a zsidó Parlamenti Klub főtitkára és Tenen, a bukaresti zsidó diák-egyesület elnöke audiencián jelentek meg Costachescu közoktatásügyi miniszternél, akit arra kértek, hogy a zsidó diákintézmények és otthonoknak jutott szubvenciót vegye fel a jövő évi költségvetésbe. Annál is inkább kérték ezt, mert az májusban, amikor a zsidó diákintézmények részére rendkívüli segélyt folyósították, maga Maniu mi-

niszterelnök ígerte meg, hogy a szubvenciót évről évre felveszik a költségvetésbe. Costachescu közoktatásügyi miniszter nem tett határozott ígéretet a delegációnak arra, hogy a szubvenciós tételt a költségvetésbe be fogja iktatni, azonban arra kérte a diákdelegációt, hogy a holnapi nap folyamán jelenjenek meg a közoktatásügyi minisztériumban, amikor is módot fog találni egy fix összeg kiutalására, amelyet majd szétosztanak az összes egyetemi centrumok között.

Oroszországból kiutasították az egyik legkiválóbb német publicistát

Stalin terrorjának új megnyilatkozása

Berlin, november 19. Óriási szenzációt keltett a német fővárosban, hogy az orosz szovjetkormány a „Berliner Tageblatt” moszkvai tudósítóját, Paul Scheffert, aki ezidőszent Németországban tartózkodik, ma engedte meg, hogy visszatérjen Moszkvába. Ez az intézkedés főleg azért keltett nagy felháborítást, mert Paul Scheffer egyike volt a keveseknek, akik a legteljesebb alapossággal és tárgyilagossággal figyelték a szovjet köztársaság gazdasági intézkedéseit és amikor ezekről hírt adtak, igyekeztek a szovjetgazdálkodást szimpatikusan feltüntetni. Paul Scheffer újságírók közötti köztudott, hogy a szovjet legújabb gazdasági módszereiről és ténykedéséről. Ebben a könyvében egyes intézkedéseket helytelenített ugyan, viszont amikor olyan intézkedésekről számolt be, amelyek a haladás vonalán fektettek, lelkesen és az elismerés hangján számolt be.

A „Berliner Tageblatt” világhírű publicistája, Teodor Wolff, aki a lapnak egyébként főszerkesztője is, vezércikkben foglalkozik a kiutasítással, és azt írja, hogy ez előrelátható volt a Szovjetországban ma uralkodó állapotok mellett. Oroszországban ma a vezető körök olyanok, akik egy éleslátású, tudományosan felszerelt és befolyásolhatatlan megfigyelőt nem tudnak megtűrni. Közli, hogy Kresztinszki, Szovjetország berlini követe, már régebben szerette volna, ha

a lap Paul Scheffert visszahívta volna. A lap azonban nagyon megbízott Paul Schefferben és megbizta, hogy maradjon ezen a posztján mindaddig, amíg neki jólesik. Stalinék állandó zaklatása ellenére is, Paul Scheffer szorgalmasan dolgozott és szeptemberben az angolok meghívására néhány felolvasást akart tartani Angliában és Németországban az orosz állapotokról. Hogy visszamehessen turnéja után Oroszországba, megkérte az orosz külügyminisztériumot, adjanak neki visszautazási vizumot. Erre annál is inkább joga volt, mert 1928-ban Németország és Oroszország között megállapodás jött létre, amelynek értelmében minden Oroszországban állandóan lakó német alattvaló igénytarthatja a visszautazásra. Ennek a szerződésnek a megsértésével vonták vissza az újságíró vizumát.

Paul Scheffer 1921 óta dolgozik Moszkvában és Oroszország más városában. Minden aktuális kérdéshez a lehető legnagyobb objektivitással foglalt állást, és amikor Stalinék újabban a cseka hatalmát kiterjesztették, felhívta Európa figyelmét. Ez fájta különösen Oroszország mai vezetőinek, akik a tisztánlátó szem elől íme eltörölnézték országukat.

Paul Scheffert a „Berliner Tageblatt” Amerikába küldi ki.

— **Az Erdélyi Kárpát-Egyesület turisztikai mérége.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület a f. évi turistaszezon kirándulásait befejezve, meglegeggéssel tekintet vissza a tagjai által rendezett kirándulások eredményeire, mert a nyomozó gazdasági viszonyok mellett is 190 kirándulásról adhat számot, melyeken 60 vezető, 1048 gyalogos és 252 kerékpáros turistát kalauzolt. A gazdag programmal lefolyt kirándulásaink ezen szép eredményében a magyar sajtónak is nagy érdeme van, melyet midőn halás készséggel elismerünk, ugyanakkor az egész év folyamán élvezett szíves támogatásért az EKE Tisztikari Tanácsának határozatából Egyesületünk őszi köszönetét is nyilvánítjuk.

— **Sporttelepet épít a berlini zsidó hitközség.** A berlini hitközség tegnap tartott közgyűlésén elhatározták, hogy Grünwaldban egy hatalmas telket vásárolnak meg sporttelep céljaira. Az első munkálatok megkezdésére a hitközség huszezer márkát szavazott meg. A sporttelepet a hitközség az összes zsidó sportegye-

sületeknek rendelkezésére fogja bocsátani. Ugyanezen a gyűlésen határozta el a berlini hitközség, hogy egy százhusz ágyas legényotthont létesít, zsidó fiatalberek részére.

— **Leugrott a negyvenhatodik emeletről a tozsdekrach miatt.** Newyorkból jelentik: A tozsdekrachnak két újabb áldozata van. Cutten newyorki vajnyagykereskedő tozsdevesztése miatt ügyvédjé negyvenhatodik emeleti ablakából leugrott és szörnyethalt. Motiska bányamérnök pedig petróleummal öntötte le magát és meggyújtva, faklyaként elégett. Segítségére siető felesége súlyos égési sebeket szenvedett. A mérnök meghalt.

— **Tíz egy szanfranciskót kórházban.** Szanfranciskóból jelentik: Az egyetemi kórházban explozió után tűz támadt, úgy hogy a betegek egy részét, mintegy százat, más épületszárnyba kellett átszállítani. A kórházépület több helyisége teljesen leégett.

— **Törökországban is a vasárnap lesz a munkaszüneti nap.** Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda konstantinápolyi tudósítójának jelentése szerint a kormány törvényjavaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé, melyben a jövőben a péntek helyett vasárnapot deklarálják törvényes szünetnapnak.

— **Ki tud róla?** Szóber Samu 14 éves kolozsvári fiú 3 hónappal ezelőtt eltűnt a szülei házból. Kétségbeesett szülei kérnek mindenkit, akik a barna, vékony, kistermetű gyerekről tudnak valamit értesítsék az Uj Kelet szerkesztőségét.

— **Talált tárgyak.** Folyó hó 12-ikén, a sétateren egy francia kulcsot találtak. Folyó hó 31-ikén öt különböző nagyságú kulcsomót találtak egy Wertheim szekrény kulcsával együtt. A fenti tárgyakat igazolt tulajdonosa átveheti a kolozsvári rendőrkveszturán.

— **Meghalt az amerikai hadügyi államtitkár.** Washingtonból jelentik: Gooth, az Egyesült Államok hadügyi államtitkára tegnap este súlyos vakbélműtét után 61 éves korában meghalt. Gooth Hoover egyik legjobb barátja volt. Az elnökválasztás idején az Egyesült-Államok nyugati részén ő irányította a Hoover melletti horteshedést.

— **Főtéri ház tetejére zuhant Marburgban a repülőgép.** Belgrádból jelentik: Marburgból jelentik, hogy egy Schwalbe típusú német repülőgép a város főterének egyik házára zuhant, majd onnan a földre került és teljesen összetört. Pilótáját és az utasát, aki az Aeroklub titkára, súlyos sebesülésekkel szállították kórházba. A főtéri ház is súlyosan megrongálódott s egyik lakrésze lakhatatlanná vált.

— **Hajószerencsétlenség tizenkilenc halottal.** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint a mexikói partvidéken egy utasszállító gőzös homokpadra futott és elsüllyedt. Az utasok és személyzet nagy részét kimentették. 12 utas és 7 matróz életét vesztette.

— **Scotus Viator meggyógyult.** Prágából jelentik: Pöstyénben időző Scotus Viator teljesen visszanyerte az egészségét. Scotus Viator, a jelentések szerint, a napokban már el is hagyja Csehszlovákiát.

— **Óriási erejű robbanás a német birodalmi gyógyszerintézetben.** Berlinből jelentik: A Moabit letartóztatási intézet közelében levő birodalmi gyógyszerintézetben robbanás történt, melynek következtében az épület több helyiségének falain hatalmas rések támadtak stöb fal össze is omlott. Az explozióknak tizenegy súlyos sebesültje van. A robbanás folytán támadt tüzet sikerült aránylag gyorsan lokalizálni. A katasztrófa oka pontosan még nem nyert megállapítást. Valószínű az a feltevés, hogy a laboratóriumban valamely robbanékony gáz explodált az elektromotorból kiugró szikrától.

Zubkowitzt azért vették őrizetbe, mert felesége holttestének kiadatását akarta követelni és számos büncselekményt követett el

Bonn, november 19. A rendőrség Zubkowitz letartóztatásával kapcsolatban nyilvánosságra hozza azokat az okokat, amelyek miatt őrizetbe vétele szükségessé vált. Zubkowitz ellen az ügyészség különböző büncselekmények miatt körözlevelet adott ki s ez egymagában elegendő lett volna letartóztatásához, de ezenfelül Zubkowitz törvényes férji jogaira hivatkozva követelte felesége holttestének kiadatását abból a célból, hogy elszállítsa. Mivel attól is kellett tartani, hogy elutazik Kronenbergre s ott botrányt okoz, elrendelték őrizetbe vételét.

Az uri közönség kedvenc találkozó helye a GROSZ-FÉLE
„Menu rendszer”. Utazóknak 10% kedvezmény.
ORADEA
Zöldfa utca 10. szám.
TIMIŞOARA
Lloyd-sor 11. szám.
Lakodalmak és bankettek rendezését elvállalom. Valódi palesztinai borok eladási helye

ZSIDÓ

A besztenc műsoros tánc Barisszia, Barcelona blokkja kitűnő estélyt rendezte termében. A kétély műsorát a totta meg, majd vonásos vigjáté kitást nyújtott Jenő. Jók volt Fuchs Stefi, S és Ioi, Hoffma és Fuchs Tibi. Géza, Radó Rádió című hu tornászgárdája arattakoriási ta parti” című amelyben a bá Jenő, Messing Segusinger Ibi sor után szépsé zett. A szépség Erzs, Fuchs S lettek. A közö hajnali órákban jövedelmét a K

A dési WIZO délutánja. Fol a dési WIZO e tányját a héber o berger Manóné nak elnöknője üdvözölte dr. I követőleg másf ott beszédében datait és teljes a galutban. H zürichi világo délután emelke

Schober meg reform ügyéb

Bécs, novemb az alkotmányref beszéleteit a pá tak szerint sik tenie ugy a ker a szocialdemokr jogi helyzete t differenciák.

Angol alsóh indítottak a vagyono

London, nove mint száz angol aláírását arra a az elkobzott né ügyében a mini kereskedelmi m jeszteti. A mem káspárti képvis

Csütörtő a német-tárgyalás

Páris, nov. 19 tegnap Hoesch kézbesítette a f melyben meghi törtök délelött hadügyminiszter terület ügyben német-francia

Ha influenza köhög va

Málnási Si mert az a legjo Kapható m

LE NEU

ZSIDÓ KÖZÉLET

A beszercei zsidó ifjúsági blokk műsoros táncestélye. A beszercei Aviva, Barisszia, Barchocka és somér egyesületek blokkja kitűnően sikerült műsoros táncestélyt rendezett a Gewerben Verein dísztermében. A kitűnően sikerült műsoros estély műsorát a somérok szavalókorusa nyitotta meg, majd a „Nagybácsi“ című egyfelvonásos vígjáték került színre. Kiváló alakítást nyújtottak Messinger Olga és Klein Jenő. Jók voltak még Hoffmann Kató, Fuchs Stefi, Schullinger Ibi, Fuchs Ede és Ioi, Hoffman Pista, Messinger Kornél és Fuchs Tibi. Nagy hatásuk volt Fuchs Géza, Radó Pista és Scherf Jenőnek. Rádió című humoreszkükkel. A somérek tornászgárdája bravuros mutatványokkal arattak örösi tapssikert. Előadták a „Bridge parti“ című egyfelvonásos vígjátékot, amelyben a bájos kis Fuchs Stefi, Klein Jenő, Messinger Olga, Fuchs Ede és Segusinger Ibi arattak nagy sikert. Műsor után szépségverseny és tánc következett. A szépségverseny győztese Rotschild Erzsé, Fuchs Stefi és Schusinger Annus lett. A közönség kitűnő hangulatban hajnali órákban oszlott széjjel, az estély jóvedelmét a KK-nek juttatták.

A dési WIZO nagyszerű kulturdelutánja. Folyó hó 17-én, tartotta meg a dési WIZO első nyilvános kulturdelutánját a héber óvoda termében. Dr. Weinberger Manóné, a WIZO dési tagozatának elnöknője nyitotta meg a gyűlést és átvázolta dr. Racheó Clompust, aki ezt követően másfél óráig nagy tetszést arató beszédében ismertette a WIZO feladatait és teljesítményeit Palesztinában és a galutban. Beszámolt még a WIZO pütrichi világtalálkozásáról is. A kulturdelután emelkedett hangulatban ért véget.

Schober megegyezett az alkotmányreform ügyében a szociáldemokratákkal is

Bécs, november 19. Schober kancellár az alkotmányreform ügyében folytatja megbeszéléseit a pártok vezetőivel. Beavatottak szerint sikerült megegyezést létesítenie egy a keresztényszocialistákkal, mint a szociáldemokratákkal s csak Bécs közjogi helyzete tekintetében vannak még különbségek.

Angol alsóházi képviselők akciót indítottak az elkobzott német vagyonok visszaadására

London, november 19. Eddig már több mint száz angol alsóházi képviselő adta aláírását arra a memorandumra, amelyet az elkobzott német vagyonok visszaadása ügyében a miniszterelnök, a pénzügy és kereskedelmi miniszterek elé akarnak terjeszteni. A memorandumot hatvan munkáspárti képviselő is aláírta.

Csütörtökön kezdődnek a német-francia közvetlen tárgyalások a Saar-terület ügyében

Páris, nov. 19. A külügyminisztérium tegnap Hoesch német nagykövetnek kiadta a francia kormány jegyzékét, melyben meghívják Németországot csütörtök délelőtt tizenegy órára a francia külügyminisztérium helyiségébe a Saar-terület ügyében folytatandó közvetlen német-francia tárgyalások megkezdésére.

Ha influenzás, köhög vagy berekedt

Málnási **Siculia** gyógyvizet mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető. Kapható minden fűszerüzletben.

Közgazdaság

Németország radikálisan átakarja szervezni energia-forrásait

Berlin, nov. 18. Német szakkörök erősen foglalkoznak az energia-gazdaság teljes átcsoportosításával. Az utóbbi tíz évben ugyanis a dinamó-gépek a gáz, benzín, az olajmotorok egészen egyszerű konstrukciót nyertek, az energia közvetítői, a gépek pedig egészen újszerűen kapcsolódtak bele a városi és falusi életbe. Ennek megfelelően átakarják most már szervezni az energia-forrásokat: a szén, a tüzelőfa, a tőzeg gazdasági kiaknázását is. Különösen, ami a közszénrelé, valószínnel forradalmi újítások történtek, amennyiben újabb a közszénrelé tisztaságára örlék fel, brikettelt sajtolnak belőle, hogy ilyen módon könnyebben legyen szállítható és azokon kívül gazdaságosabban lehessen felhasználni. A közszén különböző rejtett energiáit fedezték fel az utóbbi években, a kémikusok számos olajat sejtoltak belőle és ilyenképen a közszén ezertüen kerül bele a közgazdaság vérkeringésébe.

Amerika mintájára a közszén mellett nagy szerepet akarnak Európában is biztosítani a vízierők kihasználásának, 1905-ben még a közszén 88 százaléka volt az összes energia-kihasználásnak, ma már azonban mindössze 67 százalék közszén szállít energiát a különböző üzemekhez, a többi a fölgáz, a kőolaj

Ford kölcsönt ajánlott Jugoszláviának.

Belgrádból jelentik: Ford ajánlatot tett a jugoszláv kormánynak egy autógyár felállítására. Ford egyúttal a gyári koncepció megnyerése ellenében nagyszabású kölcsönt ajánlott az államnak, de kikötötte, hogy a kölcsönnek egyházyadát utak építésére fordítják és ezeket az utakat is ő akarja megfinanszírozni, azért, hogy alkalmasak legyenek jó összeköttetést teremteni a nyugati államok és a Balkán között. Ebben az esetben — így ígéri Ford — Jugoszláviának egészen Szaloniki-ig olyan autótúra lenne, mint Svájcban, ahol tudvaleg a világ legjobb gépkocsitúrai vannak. A gyártar vagy Spalantoban, vagy Antivarban építenék fel. A kormány egyelőre megfontolás tárgyává tette Ford ajánlatát és csak hetek múltán, a jugoszláv szakértők véleményének beérkezésekor, fog dönteni az ajánlat tárgyában.

Az amerikai petróleumtermelés csökkenése. Newyorkból jelentik: Az amerikai nyersolaj termelése az utóbbi hetekben erősen süllyedt. Ezzel az ipar helyzete is lényegesen megváltozott. A kaliforniai törvények rendszabályozása ennek az iparnak erősen befolyásolta a petróleumtermelést más vonatkozásokban is. Augusztusban 2,973.000 hordóval termeltek, míg a mai termelés már csak 2,810.000 hordó. A lecsökkentett termelés révén nemcsak, hogy az eddigi túlprodukciónak szűnt meg, hanem a mostani nyersolajtermelés és alatta marad a napi szükségletnek is. A mai helyzet oda fog vezetni, hogy legközelebb fel fogják emélni azokat a tartalékokat is, amelyekkel félretettek egy be nem látható baleset esetére. A tartalékokat nyersolaj körülbelül 700 millió barrel. Az amerikai nyersolajtermelés megszorítása a Standard Oil Company termelési politikájának eredménye.

Fuzió az olasz nehéz vasiparban. Rómából jelentik: Itália vasiparban nagyarányú tranzakció megy végbe, amennyiben az Ilva (Societa Anonima Alti Forni et Acciaierie de Italan), továbbá a Societa Anonima Franchi Gregorini és a Societa Anonima Ferriere Voltri fuzionálni fognak. Az Ilva alaptőkéje 300 millió líra, a Gregorini társulaté 90 millió, a Voltrié 45 millió líra. A Gregorini társulat művei (kohók, vas és acélföntődé) Bresciában fekszenek, a többi társulat művei Génuában. Az Ilva a fuzió alkalmából fel fogja emelni alaptőkéjét.

és a vízierő szolgáltatója.

Európa ép úgy ki tudná aknázni a természet erőit mint Amerika. Ebből a célból tehát brikettgyárakat, benzín és olajgyárakat, elektromossági telepeket kell építeni minél nagyobb mértékben, a szükséges nyersanyagot pedig vízierő, a szél kihasználása és a fölgáz szolgáltatása. Ez azonban azt igényli, hogy a közlekedési eszközöket is: kábeleket, drótvezetéseket, autótutakat is átszervezzék. Csupa olyan probléma, amelyet feltétlenül igénybe kell venni. Közgazdasági életünk tehát ilyen irányban kell hogy haladjon, ha tényleg akarjuk berendezni életünket és úgy, hogy minden dolgozó hozzájuthasson a munka áldásaihoz.

Ezek a szempontok már mostan kezdnek érvényesülni Genfben, ahol a közeljövőben tárgyalni fogják a Briand féle páneurópai gazdasági koncepciót. Mindazok, akik ezzel a témával behatóan foglalkoznak, már most tervbe vették az energiaforrások átcsoportosítását. A genti szakértők külön-külön dolgozzák ki az európai közös energia-gazdaság alapelveit, hogy azokat a közeljövőben a nagy nyilvánosság bírálata elé tartsák.

Átszervezik az acéltrösztöket. Luxemburgi jelentik: A nemzetközi nyersacélkattell egyik bizottsága, amely arra van hivatva, hogy javaslatokat dolgozzon ki az acélkattellek átszervezésére, december 3-ig Lüttichben összeül tanácskozással.

A bizottság teljeseen át akarja szervezni a kattell munkáját és új orientációt akar adni Európa egész acéltermelésének. A terveket az ülés után át fogják adni a nagy nyilvánosságának.

Amerikában csökkentik a vámtételeket. Newyorkból jelentik: A szenátus ellenzékének javaslatára a magán-ércok vámját immár helyreállították, míg a tarifát megállapító bizottság ezeket az ércoket a vámok alól felszabadította. Az olyan ércok, amelyek tiz százalékban mangánt tartalmaznak, megvámolandók. Az építkezésekhez és hidakhoz szükséges acélnak a vámját jelentékenyen leszállították. A faszarok vámjára vonatkozó javaslatokat elutasították. A kötött vámját lecsökkentették 45 százalékra ad valorem. A fémgombok, a gombostűk, a zsebkések és az acélrugók vámjára vonatkozó javaslatokat elutasították. Az eddigi 25 százalékos vámot, amit aztok után fizettek, lecsökkentették 10 százalékra.

December elsején országos kongresszust tart Bukarestben a Sfatul. A Sfatul Negustorec az ország sulyos gazdasági válságában a kereskedelemnek folyton sulyosbodó helyzetére való tekintettel folyó hó 3-án Bukarestben rendkívüli országos közgyűlést tartott, amelyen megvitatta helyzetet szükségesnek találták az ország különböző részeiben működő osztályok kiküldöttjei, hogy sürgősen országos kongresszus hívassék össze. A kongresszus napját december 1-re tűzték ki Bukarestbe, napirendjére pedig elsősorban a jelenlegi sulyos és elviselhetetlen adók leszállítása és általában az egész adózási rendszer megváltoztatása, egyszerűsítése tűzött ki. Emellett a közszégi adók egységesítése és mindazon közszégi taxák megszüntetése is a napirenden szerepel, amelyek ellenében a közszégek semmi ellenszolgáltatást nem nyújtanak. A kongresszus tárgyalni fogja még a kereskedelmi hitel, italmérési illetékek ügyét és több egyéb kérdést. A helyi kereskedő tanács tegnap este tartott választmányi ülésében meggyűlés tartását határozta el a kongresszus előkészítése érdekében és ennek napját folyó hó 26-án, kedden este fél 9-re tűzte ki és a nagygyűlés előkészítésére egy bizottságot küldött ki, amely csütörtökön este tartja meg első összejövetelét.

SPORT

A Haggibbor közgyűlése. A Haggibbor Sportegylet december 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja tisztújító közgyűlést a klub City-kávéházbeli helyiségében. A reorganizált, a kolozsvári zsidóság összes rétegeinek bevonásával új lendületnek induló egyesület közgyűlése a tizedik — jubiláris — év új tisztikarát lesz hivatva megválasztani.

A JIUL játékosait sulyos inzultus érte Craiovában. A zsilvölgyi csapat 7:2 arányban győzte le a Craiu Iovan-t, amelynek drukkerei elkeseredésükben közápportal árasztották el a győztes csapatot, melynek játékosai közül többen megsérültek. A JIUL most gondolkozóba eshetik, miért is pártolt el az aradi kerülettel, ahol civilizáltabb viszonyok vannak, az olteniához, ahol a győztesek megkövezése a jutalmuk.

Professzionizmust leküzdő bizottság. Ez a csodabogár nem nálunk, hanem Jugoszláviában működik. Hogy milyen eredménnyel, azt majd a jövő dönti el, esetleg majd a jövő generáció. Mi azt hisszük, hogy a Jugoszláv futbalsport új apostolai meddő munkát végeznek, mert az amatőr gondolkozásu sportembereket nem kell meggyőzni, a megméltelyezetteket az álprofikat pedig már késő.

Apróhirdetések

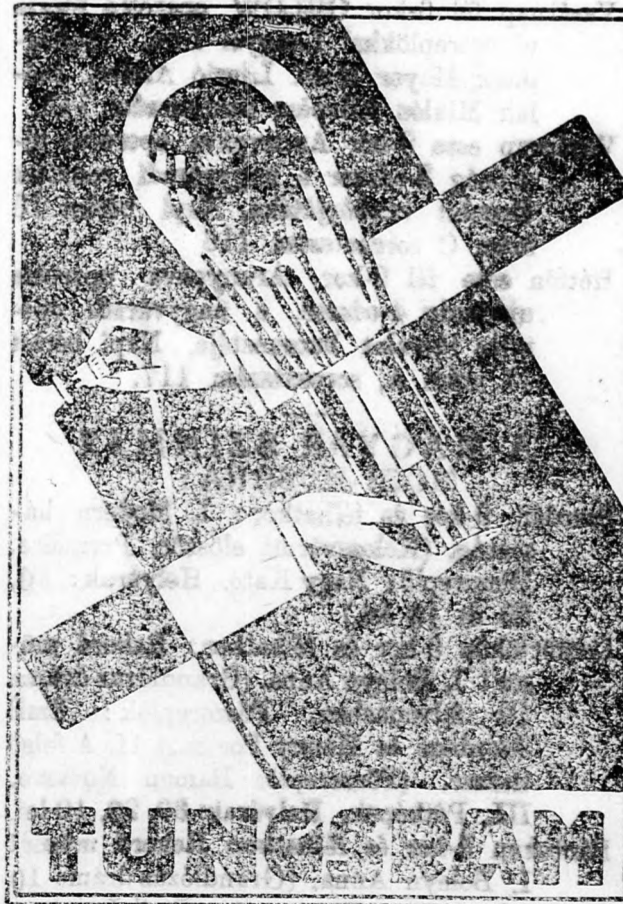
BELFÖLDI gesztenyét mm.-kint 1600, tavalyi jó aszalt szilvát 2500, beföldi héjjas magyort 1800 lejárt szállít utánvételt Roos, Teuti de sus, Baia mare. 2574

SZOBA, konyha, speiz nagyon olcsón kiadó. Rákóczi-ut 92.

KÜLÖNBEJÁRATU gyönyörű butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Erzsébet-ut 38. I. em.

EGY jó házból való, kiszolgálásban jártas kisasszony felvétetik a Nota étteremben. Cluj, Regele Ferdinand 41.

Izletes kóser házikoszt házhoz szállítva is kapható Hegedűs S.-u. 18. Ugyanott kétszobás leány teljes ellátást kaphat.

Legujabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!
NEUMANN M, férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FÓTÉR 14.

Színház—Művészet

Az idegen. (Strammerék vendégtársa). A Strammer színtársulat hétfőn este Jakob Gordinnak „Az idegen” című négy felvonásosát játszották. Romantikus történet a régi orosz világból, abból a korból, amikor Oroszországból hatalmas zsidó tömegek vándoroltak ki Amerikába. A darab élénk állítja azt a zsidót, aki sok küzdelem, az elhelyezkedés nehéz munkája után mégis gyökeret tudott hajtani Amerikában és a másikat, akikből az orosz állapotok bűnözőt és világcsavargót csináltak. A címszerep S. Strammer játszotta sok átérzéssel és helyenként a tragikum magasztosságával. Hatalmas szerep jutott Strammerének, különösen a negyedik felvonásban. Zelniker az ideges nagypapa szerepét töltötte be kitűnően, Rabinowitzzel asszony az együgyű nagymama játékában volt kitűnő. Bell, Szegall és Blind Aranka elsőrangú alakítást nyújtottak.

Kedden este vidám operettben Wolff „Édes álmok” című háromfelvonásosában mutatkozott be a társulat. Szerdán este bucsuzóul adják a „Jesivebocher” című énekes bohózatot. Csütörtökön Gherlán, szombaton Marosvásárhelyen fognak játszani Strammerék, akik aztán még Szászrégenben és Gyergyóban fognak vendégszerepelni a közeljövőben.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán este fél 9-kor Mit susog a fehér akác? A nagyváradi operette társulat vendégtársa. Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós főlépése, karnagy Török Emil. Napi bérlet 15 szám C. sorozatszám 109

Csütörtök este fél 9-kor Nóta vége. A nagyváradi operette társulat vendégtársa. Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós főlépése, karnagy Török Emil. Napibérlet 16 szám A. sorozatszám 110

Péntek este fél 9-kor Aranypáva. Operette újdonság először, a budapesti Városi Színház óriási sikert aratott újdonsága a nagyváradi operette társulat vendégtársaival Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós főlépése. Première bérlet 15 szám. Sorozatszám 111.

Szombat délután fél 3-kor Nagymama ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Előadó de. Dsüri Bálint. Sorozatszám 112.

Szombat este 9-kor Aranypáva operette újdonság 2. A nagyváradi operette társulat vendégtársa, napi bérlet 16 sz. B sorozatszám 113.

Vasárnap délután 3-kor Két lány az uccán Újdonság 5-ödször mérsékelt helyárakkal sorozatszám 114.

Vasárnap fél 6-kor ORLOW operette repriz új szereplőkkel Lengyel Irén, vendégtársa Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós főlépése sorozatszám 115

Vasárnap este 9-kor Aranypáva operette újdonság 3-adszor a nagyváradi operette társulat vendégtársa, Napi bérlet 16 szám C sorozatszám 116

Hétfőn este fél 9-kor Aranypáva operette újdonság 4-edszer, a nagyváradi operette társulat bucsuzéje. Napi bérlet 17 szám A, sorozatszám 117.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szerdán 3-kor és félhatkor: I. Modern házasság. (Kolozsvárott először. Première. Főszereplő: Nagy Kató. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.)

Csütörtökön 3-kor és félhatkor: Rekord műsor! I. Boleyn Anna. (Grandiózus dráma 10 felvonásban. Főszereplők: Emil Jannings és Henny Porten.) II. A felső tizezer. (Főszereplő: Ramon Novarro. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20, 10 lei.)

Pénteken 3-kor és félhatkor: Rekord műsor! I. Boleyn Anna. (Grandiózus dráma 10 felvonásban. Főszereplők: Emil Jannings és Henny Porten.) II. A felső tizezer. (Főszereplő: Ramon Novarro. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.)

Szombaton csak egy előadás délután félhatkor: I. Boleyn Anna. (Grandiózus dráma 10 felv.-ban. Főszereplők: Emil Jannings és Henny Porten.) II. A felső tizezer. (Főszereplő: Ramon Novarro. III. Pótképek. Helyárak: 30, 20, 10 lei.)

Vasárnap d. e. 11 órákor: Hare a kinaiakkal. (Izgalmas történet, főszerepben: Rudolfo Valentino. Helyárak: 15, 10 lei.)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán 5, 7 és 9 órákor A császármánóvár Nagyszerű vígjáték. Főszereplők: Dina Gralla és Werner Pitchau. Ezt megelőzi: „Zeppelin” diadalmas utja a föld 20 nap a tén.

Csütörtökön 5, 7 és 9 órákor: A császármánóvár. Előjáték: Zeppelin.

Pénteken 5, 7 és 9 órákor Premier: Az álarcos Vénus. Főszereplők: Wladimir Gaidarov, Arlett Marschal és Dita Parlo. Szombaton 5, 7 és 9 órákor: Az álarcos Vénus.

SELECT-MOZGÓ:

Szerda: Cigányprimás, szenzációs premier. Kálmán közismert hasonnevű operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali cigányprimás és bandája kísérik.

Csütörtök: Cigányprimás, nagyszerű film, Kálmán hasonnevű operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A műsort Horváth Pali cigányprimás és bandája kísérik.

Péntek: Cigányprimás, nagyszerű film, Kálmán hasonnevű operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali és bandája kísérik.

Szombat: Cigányprimás, nagyszerű film, Kálmán hasonnevű operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali és bandája kísérik.

Vasárnap: Cigányprimás, utoljára, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali és bandája kísérik.

Hétfő: Felszabadulás a házasságból, mélyen megható társadalmi dráma, mely egy fiatal asszony szenvedését mutatja be.

Kedd: Felszabadulás a házasságból, mélyen megható társadalmi dráma, főszerepben: Olga Brink és Henry Edwards.

Szerda: Felszabadulás a házasságból, társadalmi dráma, főszerepben: Olga Brink és Henry Edwards.

URANIA-MOZGÓ:

Szerda: Szüzy első kalandja, bájos szalonvígjáték, főszerepben: Colleen Moore.

Csütörtök: Szergej barát, Ivan Mosjoukine egyik legjobb filmje.

Péntek: Szergej barát, dráma, főszerepben: Ivan Mosjoukine.

Szombat: Szergej barát, dráma, főszerepben: Ivan Mosjoukine.

Vasárnap: Szergej barát, dráma, főszerepben: Ivan Mosjoukine

Hétfő: Cigányprimás, Kálmán hasonnevű és közismert operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali és bandája kísérik.

Kedd: Cigányprimás, nagyszerű film, Kálmán hasonnevű operettje nyomán, főszerepben: Verebes Ernő. A filmet Horváth Pali és bandája kísérik.

A Magyar Színház közleményei

Aranypáva — operette-premiére a nagyváradi tagok főlépésével. Nagyon érdekes premiért hirdet péntek estére a magyar színház műsora. A budapesti Városi színház egyik legnagyobb sikerű operette újdonsága, az „Aranypáva” fog színpadra kerülni s a premiére érdekességét sokszorosan fokozza az, hogy a főszereplőket a nagyváradi operette-együttes itt vendégszereplő tagjai, Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós fogják játszani. Az operettet Török Emil tanította be s ugyancsak ő fogja dirigálni az előadást. Az Aranypáva négy egymásutáni estére: péntek, szombat, vasárnap és hétfőre van kitűzve. Mind a négy előadásra árulja a pénztár a jegyeket.

Ma este: Mit susog a fehér akác, holnap este: Nóta vége, a nagyváradi vendégtársaival. Igen nagy érdeklődés kíséri a nagyváradi operette-társulat itteni diadalmas sikerű vendégszereplését. Ma este a „Mit susog a fehér akác” című operette-újdonságban, holnap este pedig a „Nóta vége”-ben lépnek fel a nagyváradi társulat kitűnő tagjai Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós. Vezényel: Török Emil, karnagy.

Földnélküli János és Kajüt. Két nagyszerű újdonság próbái folynak most színpadon: Lengyel Menyhért és Karinyth Frigyes „Földnélküli János-ának és Benamy Sándor „Kajüt”-jének a próbái.

Ma utoljára: Modern házasság (Bereg-i Oszkár) és Agglegényélet (Nagy Kató). Igen nagy sikere a Magyar Színház mostani mozi-műsorának. A „Modern házasság” című hatalmas filmalkotásában Beregi Oszkár és Laura La Plante ragadják magukkal a közönséget, az „Agglegényélet”-ben pedig Nagy Kató művészetében gyönyörködhetünk. Ez a briliáns műsor ma utoljára látható 3 és félhat órákor.

Holnaptól Emil Jannings, Henny Porten és Ramon Novarro egy műsor keretében. Minden különleges reklám helyett egyszerűen felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy holnap és holnapután a Magyar Színházban a „Boleyn Anna” című grandiózus 10 felvonásos dráma kerül színpadra Emil Jannings és Boleyn Anna főlépésével ugyancsak e műsor keretében mutatják be a „Felső tizezer” című 8 felvonásos drámát, amelyben Ramon Novarro játssza a főszerepet.

Világhírű írók világhírű művei

(Balzac, Dosztojevszky, Flaubert, Tolstoj, Zola, France, stb.)
70 százalékos engedménnyel
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szerda, november 20.

Budapest: 9.15 Gramofonhang. 1. Donizetti: Don Pasquale, 2 G. Marie: La Cinqtaine, 3 Puccini: Pillangókisasszony, 4 Hubai: Zefir, 5 Gounod: Faust, 6 Ponchielli: La Gioconda, 7 Wagner: A Rajna kinccse — Az Istenek bevonulása a Walhallába, 8 Liszt: La Campanella, 9 Verdi: Othello, 10 Donizetti: Laumeroi Lucia — sextet 11 Francoeur: Siciliano ad Rigaudon, 12 Puccini: Bohémek, 13 Verdi: Aida, 14 Puccini: Pillangókisasszony — zűmmögő kórus, 15 Offenbach: Hoffmann meséi — Barcarola 16 Frankl & Rose: Sweet Marie, 17 Brown & Fred: Pagan love song — Waltz, 18, Siegfried: Erdőzsongó, 19 Fucik: Álomkép 20 Salver: Gólyamadár — blues, 21 Fucik: Dunamonda — keringő. 22 Mayorcsy—Szövényi: Várjon kint a kiskapuba vasárnap, — Halló Katóka, 23 A Je Cerg: Iz Zzy Azzy Vozz, 9.30 Hírek, 12. Déli harangszó, 12.05 A rádió házikvartetének hangversenye 12.25 Hírek, 1 pontos időjelzés, időjárás- és vizállás jelentés, 2.30 Hírek, élelmiszerárak, 3.30 Morse tanfolyam, 4.10 az országos cserkész Szövetség előadása: Radványi Kálmán dr. a „Zászlónk” szerkesztője: „Csik Gyurka mint pedagógus”, 4.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 5.10 Kortsák Jenő novellái, 5.40 A magyar királyi Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye 1. Bach: D-dur suite, 2 Bizet: Az arlési lány — suite, 3 Haydn: C dur szimfonia Op. 66, 6.50 Olasz nyelvoktatás, 7.25 Rádió amatőr posta, 8.10 A m. királyi Operaház énekkarának hangversenye 1 Palestrina: Te-nebrae factae sunt, 2 Verdi: Othello — szerenád 3 Csajkowsky: Onegin — aratók kara 4 Thomas: a) Vegyeskar a „Hamlet”-ből b) vegyeskar a „Mignon”-ból, 5 Magyar népdalok, 6 Offenbach: Hoffmann meséi — Barcarola, 7 Meyerbeer: Észak csillag — Bórdal, 9.15 Dohnányi Ernő dr. zongoraestje, 1 Beethoven: C dur szonáta Op. II, No. 3 2 Dohnányi: a) Pavane, Téma variációkkal b) Menuette, 3 Bartók: a) Este a széke-lyeknél, b) Medvetánc. 4 Schubert—Dohnányi: Valse noble. Utána kb. 10.15 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, Majd Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs és Graz 19.30 Dvorák Antal „Requiem”, 21.30 Könyvű zene.

Berlin. 19. Gordonkaverseny. Bach, Debussy stb. műveiből.

Breslau. 20.30 Rádiózenekar Frankfurt. Stuttgart 10.30 Brahms: Requiem,

Hamburg. 18. Gluck, Mozart és Puccini áriák. 18.45 Könyvű zene. 20. Liliencorn est, Weber, Liszt, Schillings, Stauss műveiből, valamint Liliencorn verseiből szavalat.

Köln. 20.30 Melodráma.

Lipcse. 22. Verdo: Aida gramafonon.

München. 20.30 Közv. Berlinből.

Prága. 20 Szimfonikus hangv

Kassa. Brünn. Ostrava. Pozsony. 19 órátk egymást valamint a prágai műsort követetik.

Milano. Torino. 20.30 Verdi „Dalsgraff”

c operája. U ana könnyű zene, Nápoly. 21.02 Hangverseny Róma. 21.02 Operaközv. vagy hangverseny.

Belgrád. 20. Francia zene, Massenet: Fésűi jelenetek, Heróles ária, Delibes: Lakmé, Debussy: Előjáték, Charpentier: Luza ábránd. Adám: Karácsonyi himnusz. 22.15 Gramofon világhírű énekesek.

Zágráb. 20. Prágai műsor közv.

Varsó. Krakko. 19.25 Gramafon, 20.30 Kamarazene. 21.25 Szólisták hangversenye, Debussy, Rimszkij-korszakov, Zandonai műveiből.

Kattowicz. 20.30 Rádiózenekar Verdí Dvorák, Catalani, Mozart, Dušek stb. műveiből.

Zürich. Hangverseny régi hangszereken,

Csütörtök, nov. 21.

Budapest. 9.15: Rádió házikvarteté hangverseny. 9.30: Hírek, 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kjr. Országos Tisztí kaszinó szalonzenekarának hangv. 1. Salbert: Marche bédoune, 2. Dohnányi: Nászkerülő a „Pierette fátyn”, c. pantomimból. 3 Kálmán Imre: Cigányprimás — nagy egyveleg. 4. Drigo: a) Pizzicato; b) Szerenád az „Arlequin miliói” c. balettéből. 5. Kacsóh: Őszi dal. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2.30: Hírek, élelmiszerárak, 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Rádió Szabad-gyeten, 1. Magyar műdalok, 2. Szólisták Alfred dr. miniszteri titkár előadása: „A falu és a közlekedés új rendje.” 3. Magyar műdalok. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A m. kir. földmívelésügyi miniszterium rádió előadás-sorozata. „A méz jelentősége a táplálkozásban”. 5.40: Radics Béla cigányzenekarának hangv. 6.50: Gyorsírású tanfolyam. 7.25: Angol nyelvoktatás. 3: Glatz Oszkár festőművész előadása: „Uj tárgyiasság és neoklasszicizmus.” 8.30: Osztrák-est a Nemzetközi Rádió Ünözetek sorozatában. 1. Beve-étől moud Papp Viktor, a rádió zeneti tanácsosa. 2. Mozart: Varázsfuvola — megnyitól. 3. a) H. Wolff: Dalek; b) ifj. Korngold: Dalok zongorakisérettel. 4. Schubert: Pisztrángötös (Forellen quintet). Op. 14. 5. Haydn: Üstdobszimfonia. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, Majd: A Fejes-szalonzenekar, az Ostende-jazz, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: Osztrák est. 20.35: Schnitzler: Paracelus c. egyfelvonásos. 21.30: Szimfonikus hangverseny, Schönberg: Felderült éj. Mahler, Marx és Wolff dalok, Mozart: Haffner szerenád. Schubert: Balettzene. Strauss János: Tavasz hangok. Kerngold: Sok hű-hösemmiért.

Graz. 20 Zenekari hangverseny Wagner, Strauss, Mühlperger, Lakomy, Zierer, Lakomy műveiből

Berlin. 19.35: Karének. 20: Operett-részletek.

Breslau. 21.10: Osztrák est.

Frankfurt, München, Stuttgart, Königsberg, Königsbusthausen. 20: Jan Kiepura dalestje. Manon, Bohémélet, Turandot, Halka, Hélian csdája áriák. Schumann Perez, Rozycki dalok, olasz dalok. 22.45: Osztrák-est, Utána a stuttgarti műsor.

Köln. 20: Szorakoztató zene. 21: Osztrák est.

Lipcse. 20.45: Osztrák est.

Bukarest. 16: Rádió-zenekar. Suppé, Waldteufel, Verdi, Chzpin, Kálmán, Wechs-ter, Delibes műveiből. 20: Osztrák est. Hegedűszolok, dalok előadás, zongorahangvers. Mozart, Schubert, Strauss műveiből.

Belgrád. 22.10: Tamburica zenekar.

Zágráb. 20.30: Osztrák est.

Pozsony. 19.05: Tot népdalok.

Kassa, Prága. 19.05: Táncczene. 20: Közv. Bécsből. 22.15: Közv. Brünnből.

Ostrava. 19.05: Közv. Brünnből. 20: Közv. Bécsből.

Davertry. 20. Könyvű zene. 20.30: Szimfonikus hangv. Bach, Vaug-Germán, Delibes, Debussy, Cook, Chopin, Dvorzsák, Lemara, Fletcher, Brahms műveiből.

London. 20.45: Katonazene. 22.35: Osztrák est.

Milano. 21.45: Kamarazene.

Nápoly. 21.02: Operett közv.

Róma. 21.02: Szimfonikus hangv.

Torinó. 21.45: Kamarazene. Bach, Grieg, Beethoven műveiből.

Varsó. Krakko. 19.25: Gramafon. 20: Osztrák est, Mnzars: Figaro lakodalma, Don Juan ária, Strauss: Denevér-nyitány, Kék Dunazkerülő, Strauss: Radetzky induló. 23: Táncczene.

Kattowicz. 23: Táncczene.

IX évfolyam
1929 Nov...
Kézikönyvek nem kü...
megjelenés meg...
megőrzésükre sem

Az a

A háboru előtt...
személyzet...
ország. Németo...
hány kelet-európa...
találkozhattunk...
A másik három...
az antiszemita...
Angliának Disrae...
hitkai vezére va...
em ismer sem po...
sem gazdasági...
Franciaország an...
refus-válsággal...
emittizmus vége...
nemzeti rege...
ulását, amely e...
gy a világhábor...
A szélső naciona...
szautasítja az a...
ssolini szemébe...
főlelénél. Olasz...
nyitotta, hogy a...
emita jelszavak...
egerősebb nacio...
személyzetizmus...
Ezzel szemben N...
személyzetizmus...
me...
A németel...
óság csak tehet...
ban szeniket ne...
mert zenik leg...
met zsidó: Alber...
esebb elő osztrá...
nd Freud. Más...
terializmus és m...
ből indulnak ki...
gyják, hogy egye...
oly erősen és o...
áljaik, mint a...
községek nem le...
részesítik a leg...
ben, hanem a...
sáikat; hogy a...
ellenére is, óriási...
s idealizmus, am...
ndokozta a kere...
indializmussal...
felytelen az a né...
gy az egész világ...
ületeben. Ez els...
antiszemizmus...
ség, hanem csu...
ületekre szorítko...
nép a világh...
érezhette, hogy...
egész világ gyü...
mben.
zsidók és a ném...
on. Mindkét nép...
rt üldözik és azért...
nek tölük, nem a...
abb előnyeik mi...
s két példát stat...
ent azért tekinte...
ségének, mert...
aróbbak és szak...
főbb többi nép és...
ciáját megehezit...
maiakra Délkele...
ra Kaliforniában...
zsidók két évezre...
juttattak el mai...
főbb foglalkozás...
szonyok közepet...
niök elméjüket, h...
ájukat átmentsék...
sta volt, vagy t...
meg ezt az éles...
ek elpusztult. Cs...
ek tarthaták fen...
odhattak. Aki gye...
maglyak és kin